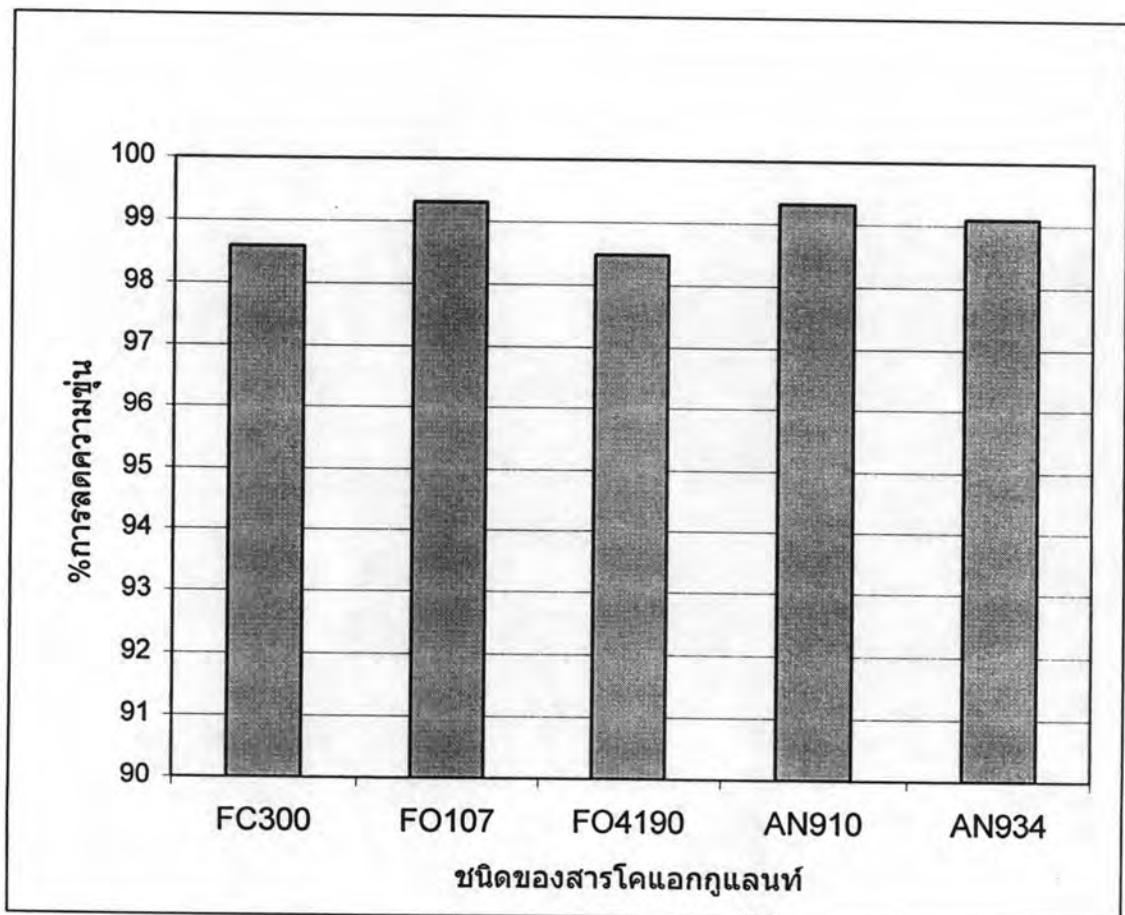

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ปริมาณสารโคแอกกูแลนต์โพลีเมอร์ที่เหมาะสม ด้วยวิธีจาร์เทสต์

งานวิจัยนี้ เลือกใช้โพลีเมอร์เป็นสารโคแอกกูแลนต์ แทนการใช้สารโคแอกกูแลนต์ชนิดอื่น ๆ เช่น สารส้ม เนื่องจากโพลีเมอร์มีประสิทธิภาพดีกว่าสารส้ม และในงานวิจัยนี้ต้องการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้กระบวนการไฮบริด จึงต้องการให้เกิดสภาวะที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งสารโคแอกกูแลนต์ที่ใช้เลือกโพลีเมอร์ที่แตกต่างกันในแง่ของประจุ 5 ชนิด ซึ่งมีชื่อทางการค้าได้แก่ FO107, FO300, AN910, AN934 และ FO4190 เพื่อทดสอบหาชนิดและปริมาณที่จะนำไปใช้วิจัยกับถังปฏิกรณ์ไฮบริด โดยทำการทดลองที่ความเข้มข้น 1 มิลลิกรัมต่อลิตรของสารโพลีเมอร์แต่ละชนิด ผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีจาร์เทสต์แสดงในรูปที่ 4.1

รูปที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์การทำจาร์เทสต์ด้วยสารโคแอกกูแลนต์ 5 ชนิด

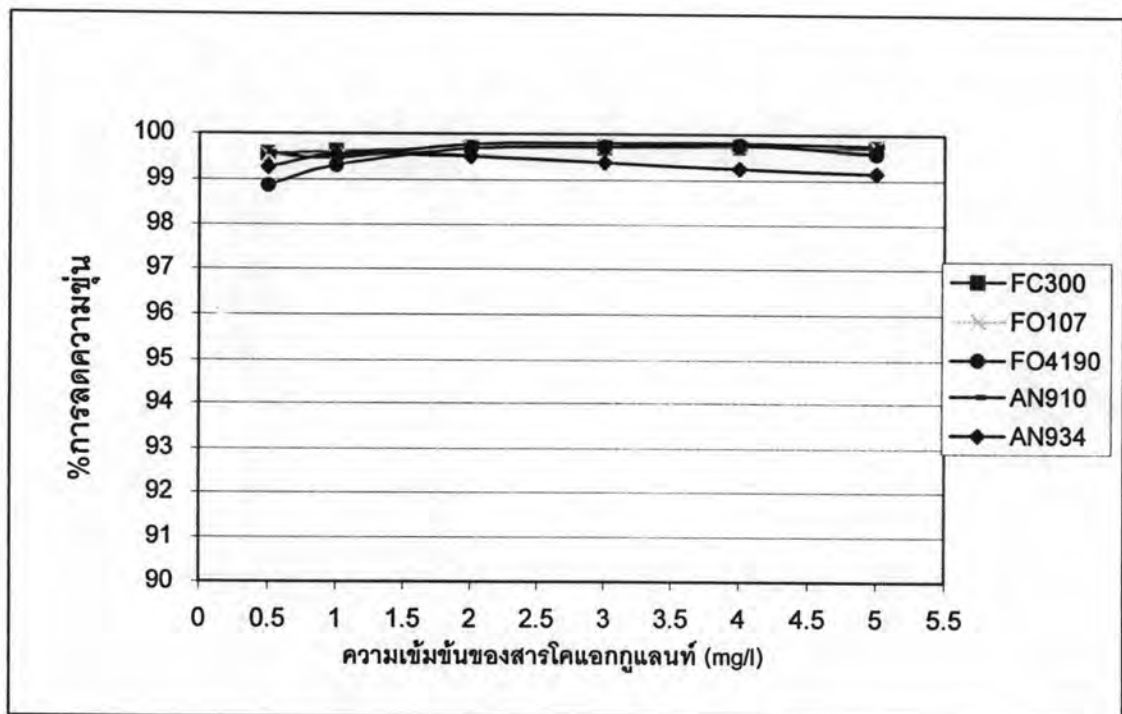
จากรูปที่ 4.1 ได้แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการลดความขุ่นของโพลีเมอร์แต่ละชนิด ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการเกิดฟล็อกของ แต่ละชนิดโดยการสังเกตพบว่า FO107 ซึ่งเป็นโพลีเมอร์ประจุบวกสามารถสร้างฟล็อกได้ทันทีใน ขั้นตอนการกวนเร็ว และฟล็อกตกตะกอนอย่างรวดเร็วลงที่ก้นของบีกเกอร์ภายในเวลา 1 นาที

สำหรับ FO4190 การเกิดฟล็อกเกิดขึ้นอย่างช้าๆ ขนาดของฟล็อกเล็ก อีกทั้งการ ตกตะกอนของฟล็อกที่เกิดขึ้นช้ากว่า FO107 ถึงแม้ว่าเปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นจะไม่แตกต่างกับ สารโคแอกกูแลนต์โพลีเมอร์ชนิดอื่น

สำหรับโพลีเมอร์ชนิด AN910 เกิดฟล็อกรวดเร็วในช่วงการกวนเร็วดีเช่นเดียวกับ FO107 อีกทั้งฟล็อกที่เกิดขึ้นสามารถตกตะกอนได้รวดเร็วในขั้นตอนการตกตะกอน

โพลีเมอร์ชนิด AN934 การเกิดฟล็อกสามารถสังเกตได้ชัดเจนในขั้นตอนการกวนช้า ขนาด ของฟล็อกเล็กกว่าฟล็อกที่เกิดจาก FO107 และ AN910

นอกจากนี้ ผลการสังเกตยังพบว่าขนาดของฟล็อกที่รวมตัวกันหนาแน่นไม่ได้ขึ้นกับความ เข้มข้นของสารละลายโคแอกกูแลนต์ที่เติมลงไปดังแสดงในรูปที่ 4.2

รูปที่ 4.2 ผลการทำจาร์เทสต์ด้วยโพลีเมอร์ทั้ง 5 ชนิด ในแต่ละความเข้มข้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของฟล็อกที่เกิดขึ้นและชนิดของประจุของโพลีเมอร์ ทำให้สามารถเลือกชนิดของโพลีเมอร์ที่เหมาะสมมาได้ 3 ชนิด ซึ่งมีคุณสมบัติด้านประจุแตกต่าง

กัน ได้แก่ โพลีเมอร์ ประจุบวก FO107 โพลีเมอร์ประจุลบและไม่มีประจุ AN910 และ AN934 เพื่อนำไปศึกษาผลของประจุของสารโคเอกกุลแลนท์ต่อกระบวนการไฮบริด และจากรูปที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าค่าความเข้มข้นของสารโคเอกกุลแลนท์ที่เพิ่มขึ้น ไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อเปอร์เซ็นต์การลดความชื้นในแต่ละชนิด รวมทั้งประจุของโพลีเมอร์แต่ละชนิดเช่นกัน เพราะค่าความเข้มข้นในช่วงที่ใช้ ให้เปอร์เซ็นต์การลดความชื้นสูงกว่า 99 เปอร์เซ็นต์เกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเพื่อนำไปใช้ในการทดลองต่อไป เพื่อจะได้เลือกใช้ความเข้มข้นสุดท้ายที่เหมาะสมต่อกระบวนการโคเอกกุลแลชั่นและฟลอกกุลแลชั่น คือ 1 มิลลิกรัมต่อลิตร เพราะเป็นความเข้มข้นที่ให้เปอร์เซ็นต์การลดความชื้นสูงถึง 99 เปอร์เซ็นต์ สร้างฟลอกที่ตกตะกอนได้ดี และไม่เป็นภาระสิ้นเปลืองเพราะหากใช้ความเข้มข้นที่สูงกว่านี้ ผลการกำจัดความชื้นก็ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าที่ความเข้มข้น 0.5 มิลลิกรัมต่อลิตร ให้เปอร์เซ็นต์การกำจัดความชื้นสูงเช่นกัน แต่ผู้วิจัยพิจารณาเลือกความเข้มข้น 1 มิลลิกรัมต่อลิตร เพื่อให้มั่นใจว่าความเข้มข้นที่ใช้นั้นสามารถทำให้เกิดกระบวนการโคเอกกุลแลชั่นและฟลอกกุลแลชั่นได้ดีภายในถังปฏิกิริยาไฮบริด และเมื่อพิจารณาความเข้มข้นนี้เทียบกับคุณสมบัติของสารโคเอกกุลแลนท์ ถือว่าความเข้มข้นที่ใช้น้อยมากจนไม่พิจารณาความหนืดจากโพลีเมอร์เหล่านี้

นอกจากนี้ เนื่องจากการทำจาร์เทสต์ เป็นการทดลองที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงปริมาตรหรืออัตราการไหล ดังนั้นจึงต้องคำนวณหาความเข้มข้นของโคเอกกุลแลนท์ ก่อนที่จะจ่ายเข้าสู่ถังปฏิกิริยาไฮบริด ให้ขึ้นกับอัตราการไหลอื่นๆ ด้วย เช่น อัตราการจ่ายเข้าน้ำดิบสังเคราะห์ และน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศ เพื่อคงความเข้มข้นสุดท้ายให้มีค่า 1 มิลลิกรัมต่อลิตรเท่ากับทุกอัตราการไหลและชนิดของสารโคเอกกุลแลนท์ เพื่อให้มั่นใจว่าตัวแปรที่ต้องทำการศึกษานั้น คือชนิดของสารโคเอกกุลแลนท์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ดังนั้น เมื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาทำสมดุลมวล (Mass balance) ได้ค่าความเข้มข้นของสารละลายโคเอกกุลแลนท์ก่อนจ่ายเข้าสู่ถังปฏิกิริยาไฮบริด มีค่า 0.274 กรัมต่อลิตร และนำไปคำนวณหาอัตราการจ่ายสารละลายโคเอกกุลแลนท์เข้าสู่ถังปฏิกิริยาไฮบริด ซึ่งวิธีการคำนวณแสดงไว้ในภาคผนวก ก

ผลการคำนวณสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.1 กล่าวคือ อัตราการจ่ายสารละลายโคเอกกุลแลนท์ ซึ่งสัมพันธ์กับอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ และทำให้ความเข้มข้นสุดท้ายหรือความเข้มข้นของสารละลายโคเอกกุลแลนท์ที่ออกทางด้านบนของถังปฏิกิริยาไฮบริด มีค่า 1 มิลลิกรัมต่อลิตร ดังนั้นจะต้องจ่ายสารละลายโคเอกกุลแลนท์เข้าสู่ถังปฏิกิริยาไฮบริด ด้วยอัตราการไหลดังแสดงตามตารางที่ 4.1

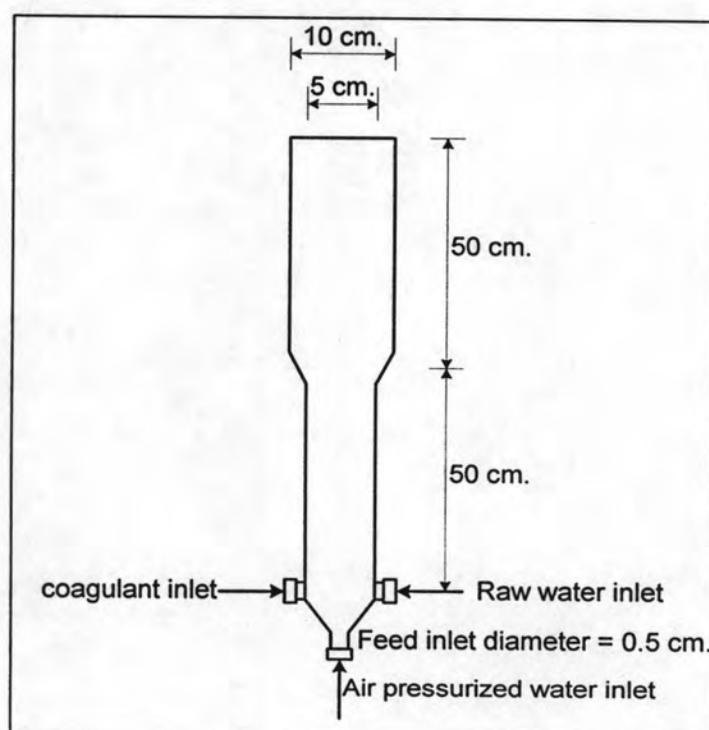
ตารางที่ 4.1 อัตราการจ่ายสารละลายโคแอกกูแลนต์เข้าสู่ถังปฏิกริยาไฮบริด

อัตราการไหลน้ำดิบสังเคราะห์ (ลิตรต่อชั่วโมง)	อัตราการไหลสารละลายโคแอกกูแลนต์ (ลิตรต่อชั่วโมง) ความเข้มข้นคงที่เท่ากับ 0.274 กรัมต่อลิตร
150	0.681
200	0.864
300	1.230
400	1.600
500	1.963
550	2.144

ค่าที่แสดงในตารางที่ 4.1 จะนำไปใช้ในการทดลองต่อไป เพื่อให้คงความเข้มข้นสุดท้ายของสารโคแอกกูแลนต์ ให้มีค่าเท่ากับ 1 มิลลิกรัมต่อลิตร ดังได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

4.2 ผลการทดลองด้วยถังปฏิกริยาไฮบริดที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาด

ลักษณะของถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกระบอกที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาดแสดงดังรูปที่ 4.3

รูปที่ 4.3 ลักษณะและขนาดของถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกระบอกที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาด

4.2.1 ผลการทดลองกับสารโคแอกกูแลนต์ชนิดต่างๆ

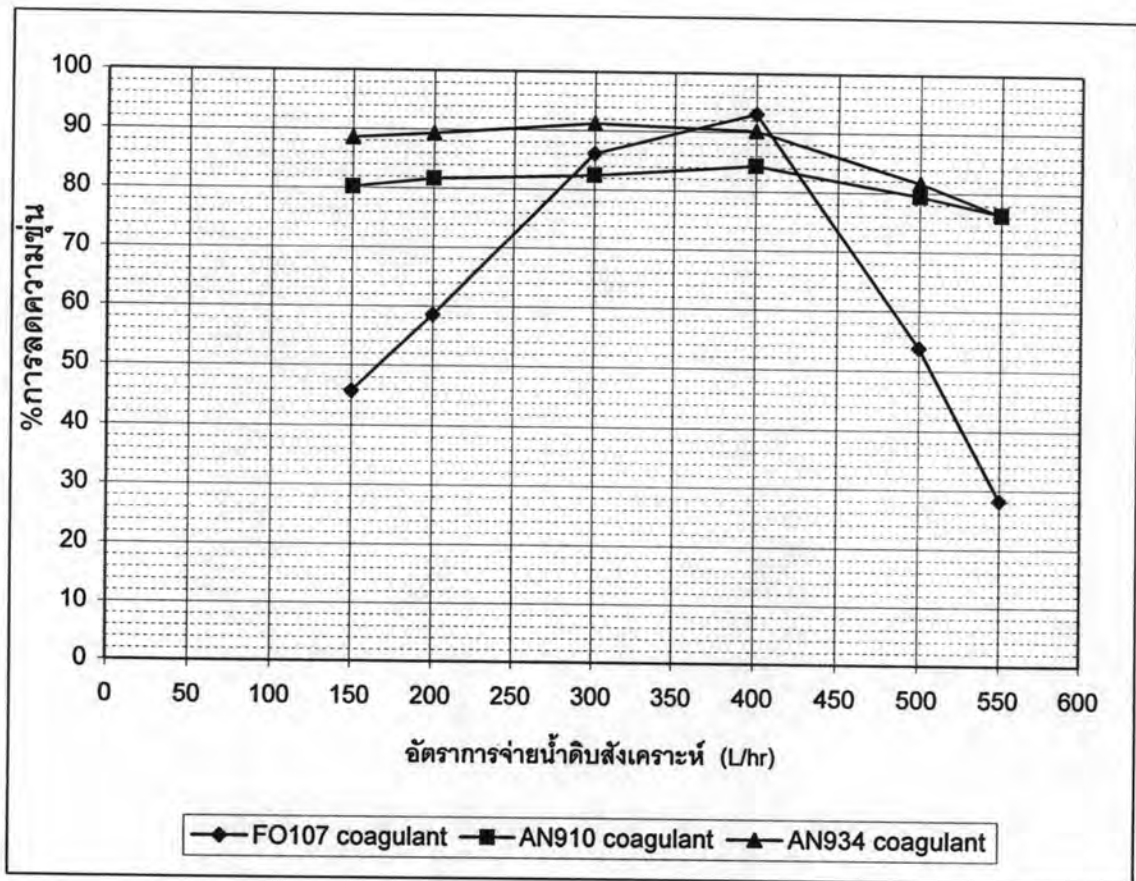
สำหรับการทดลองนี้ได้แบ่งเป็นสองแบบคือ การทดลองแบบแบตช์ เพื่อพิจารณาลักษณะการเกิดฟลอกชนิดพิเศษที่มีฟองอากาศแทรกอยู่ภายใน และการทดลองด้วยการไหลแบบต่อเนื่อง เพื่อพิจารณาความแตกต่างของความชุ่มระหว่างบริเวณแกนกลาง กับบริเวณผิวด้านในของถังปฏิกรณ์

4.2.1.1 โพลีเมอร์ทั้งสามชนิด ด้วยการทดลองแบบแบตช์

ในขั้นตอนนี้ ใช้วิธีการดำเนินการทดลองแต่ละอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์โดยเดินระบบให้มีเวลากักเก็บภายในถังปฏิกรณ์นานเกินกว่าค่าเวลากักเก็บตามที่ได้คำนวณและได้ดังแสดงในตารางภาคผนวก ข (หัวข้อ ข2.) เพื่อให้แน่ใจว่าระบบเข้าสู่สภาวะคงที่ก่อนหยุดระบบเพื่อสังเกตผลและเก็บตัวอย่าง โดยที่ผลทดลองได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.2 และรูปที่ 4.3

ตารางที่ 4.2 เปอร์เซ็นต์การลดความชุ่มด้วยโพลีเมอร์สามชนิด

อัตราการไหล (ลิตรต่อชั่วโมง)	โคแอกกูแลนต์ FO107	โคแอกกูแลนต์ AN910	โคแอกกูแลนต์ AN934
150	46	80	89
200	59	82	89
300	86	83	91
400	93	84	90
500	54	80	82
550	28	77	63

รูปที่ 4.4 เปรอร์เซ็นต์การลดความขุ่นด้วยการทดลองแบบแบตช์และโพลีเมอร์สามชนิด

เมื่อพิจารณาผลการทดลองด้วยโคแอกกูแลนต์ FO107 อัตราการไหลที่ทำให้เปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นสูงสุดคือ 400 ลิตรต่อชั่วโมง และมีค่าเท่ากับ 93 เปอร์เซ็นต์ โดยที่อัตราการไหลค่านี้นี้ให้ค่าความเร็วแกรเดียนท์เท่ากับ 109 ต่อวินาที

สำหรับผลการทดลองด้วยโคแอกกูแลนต์ AN910 อัตราการไหลที่ทำให้เปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นสูงสุดอยู่ที่ 400 ลิตรต่อชั่วโมงเช่นกัน โดยให้เปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นเท่ากับ 84 เปอร์เซ็นต์

ส่วนผลการทดลองด้วยโคแอกกูแลนต์ AN934 อัตราการไหลที่ให้เปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นสูงสุดคือ 300 ลิตรต่อชั่วโมง ซึ่งให้เปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นเท่ากับ 91 เปอร์เซ็นต์ โดยที่อัตราการไหลนี้ให้ค่าความเร็วแกรเดียนท์เท่ากับ 82 ต่อวินาที

เมื่อพิจารณาผลการทดลองรวมด้วยโคแอกกูแลนต์ทั้งสามชนิด แสดงให้เห็นว่าเกิดกระบวนการโคแอกกูแลชันและฟล็อกกูเลชันขึ้นได้ในทุกๆชนิดของโคแอกกูแลนต์ เพราะเกิดฟล็อกขึ้นทุกสภาวะดำเนินการและค่าเปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นสูงดังแสดงดังรูปที่ 4.4 โดยเฉพาะในช่วง 300 - 400 ลิตรต่อชั่วโมง มีเปอร์เซ็นต์สูงกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งที่อัตราการไหลนี้มีค่าความเร็วแกรเดียนท์เท่ากับ 82 และ 108 ต่อวินาทีตามลำดับ แต่ค่าในทางทฤษฎีแล้ว ความเร็ว

แกรเดียนท์ที่ต้องการสำหรับกระบวนการโคแอกกูเลชันเท่ากับ 300 ต่อวินาที นั่นคือในทางทฤษฎีแล้ว ค่าความเร็วแกรเดียนท์ยังไม่เพียงพอ อีกทั้งยังไม่สามารถสรุปลักษณะการลอยของฟลอกได้ เพราะผลการทดลองมีทั้งฟลอกที่ลอยขึ้นด้านบนหลังจากที่หยุดดำเนินการและฟลอกที่ตกตะกอนลงสู่ด้านล่างในเวลาเดียวกัน

ผลการสังเกตการลอยของฟลอกแสดงในตารางที่ 4.3 และ 4.4

ตารางที่ 4.3 ผลการสังเกตฟลอกที่ลอยด้านบนดังปฏิกิริยาด้วยการทดลองแบบแบตซ์

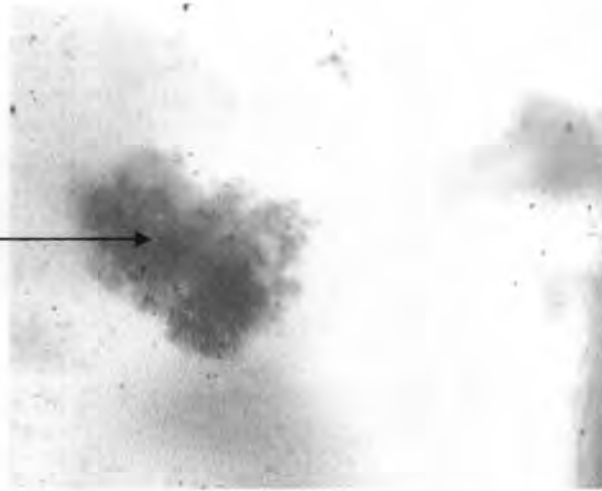
ชนิดของ โคแอกกูแลนท์	อัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ (ลิตรต่อชั่วโมง)					
	150	200	300	400	500	550
FO107	ไม่มี	มี	มี	มี	มี	มี
AN910	ไม่มี	มี	มี	มี	มี	มี
AN934	มี	มี	มี	มี	มี	มี

ตารางที่ 4.4 ผลการสังเกตฟลอกตกตะกอนด้านล่างของถังปฏิกิริยาด้วยการทดลองแบบแบตซ์

ชนิดของ โคแอกกูแลนท์	อัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ (ลิตรต่อชั่วโมง)					
	150	200	300	400	500	550
FO107	มี	มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
AN910	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี
AN934	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ในการทดลองแบบแบตซ์นี้ ส่วนใหญ่มีฟลอกลอยขึ้นอยู่ด้านบนของถังปฏิกิริยา แสดงว่าสามารถสร้างฟลอกชนิดพิเศษที่มีฟองอากาศแทรกอยู่ภายในได้ ซึ่งฟลอกชนิดพิเศษดังกล่าวนี้จะมีน้ำหนักแน่นต่อน้ำ เพราะมีฟองอากาศเล็กๆที่แทรกอยู่ภายในโครงสร้างของฟลอกนั่นเอง และจากการที่ฟลอกดังกล่าวมีความน้ำหนักแน่นต่อน้ำทำให้การไหลหมุนวน (Vortex flow) ภายในถังปฏิกิริยาสามารถแยกฟลอกพิเศษนี้มารวมอยู่บริเวณแกนกลางได้ตามปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ โครงสร้างฟลอกดังกล่าวแสดงดังรูปที่ 4.5 ซึ่งถ่ายด้วยกล้องความเร็วสูง โดยที่จุดสีดำกลมเล็กๆที่เห็นนั่นคือฟองอากาศ ซึ่งแทรกอยู่ภายในก้อนฟลอก

ฟองอากาศที่แทรกอยู่ใน
โครงสร้างของฟลอก

รูปที่ 4.5 ฟลอกชนิดพิเศษที่มีฟองอากาศเล็กๆ แทรกอยู่ภายใน

เมื่อพิจารณาผลจากตารางที่ 4.4 พบว่าเมื่อเพิ่มอัตราการไหลของน้ำดิบ แนวโน้มที่ฟลอกจะตกตะกอนด้านล่างของไฮโดรไซโคลนลดลงจนกระทั่งที่อัตราการไหล 400 ลิตรต่อชั่วโมง ไม่ปรากฏมีฟลอกตกตะกอนด้านล่างไม่ว่าจะโคแอกกูแลนท์ชนิดใด แสดงว่าที่สภาวะนี้สามารถสร้างฟลอกชนิดพิเศษได้หมด ซึ่งเป็นไปตามสมการที่ 2.31

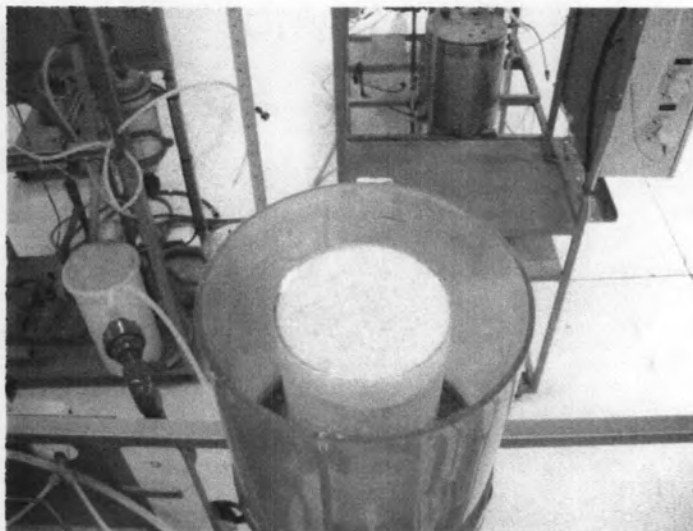
$$G = \frac{Q \cdot \alpha \cdot n}{A, R} \quad (2.31)$$

โดยที่อัตราการไหล 400 ลิตรต่อชั่วโมงดังกล่าว คำนวณเป็นความเร็วแกรเดียนท์ได้มีค่าเท่ากับ 109 ต่อวินาที จากการทดลองนี้เห็นจะเห็นว่าเมื่ออัตราการไหลสูงขึ้น ส่งผลให้ค่าความเร็วแกรเดียนท์สูงขึ้นตามไปด้วย โดยค่าความเร็วแกรเดียนท์นี้ เป็นตัวแปรสำคัญสำหรับกระบวนการโคแอกกูแลชั่น ทำให้เกิดฟลอกได้ดียิ่งขึ้นตามไปด้วย

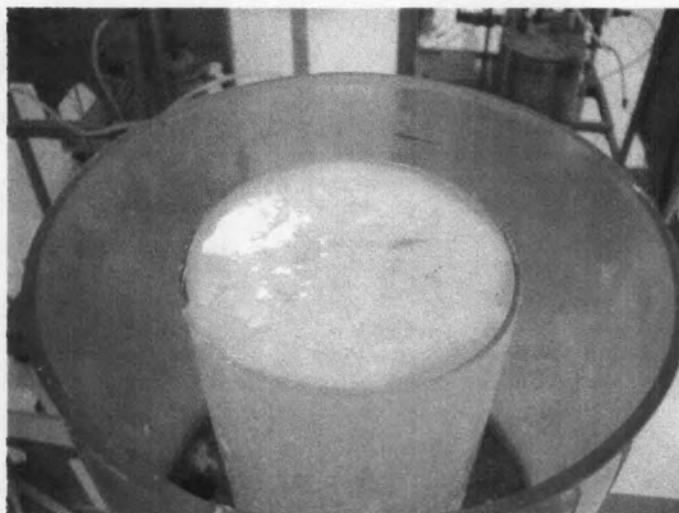
แต่เมื่อเพิ่มอัตราการไหลสูงขึ้นเป็น 500 ลิตรต่อชั่วโมง ผลกลับตรงกันข้ามนั่นคือมีฟลอกตกตะกอนด้านล่าง ซึ่งขัดแย้งกับข้อสันนิษฐานที่ว่าเมื่อเพิ่มอัตราการไหลทำให้เพิ่มความเร็วแกรเดียนท์ตามสมการที่ 2.31 และควรส่งผลให้กระบวนการสร้างฟลอกดีขึ้นด้วย

จากผลดังกล่าว จึงอาจสามารถอธิบายผลของการตกตะกอนของฟลอกโดยใช้แนวคิดที่แตกต่างไปคือแนวคิดของปริมาณอากาศที่เหมาะสม โดยปริมาณอากาศจากน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศอาจไม่เพียงพอต่ออัตราการไหลเข้าทั้งหมด เพราะอัตราการไหลของน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศถูกจำกัดให้คงที่ด้วยค่าสูงสุดเท่าที่เครื่องมือจะสามารถผลิตได้ที่ 36 ลิตรต่อชั่วโมง เมื่อเพิ่มอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าไป ทำให้อัตราส่วนระหว่างน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศต่ออัตราการไหลที่

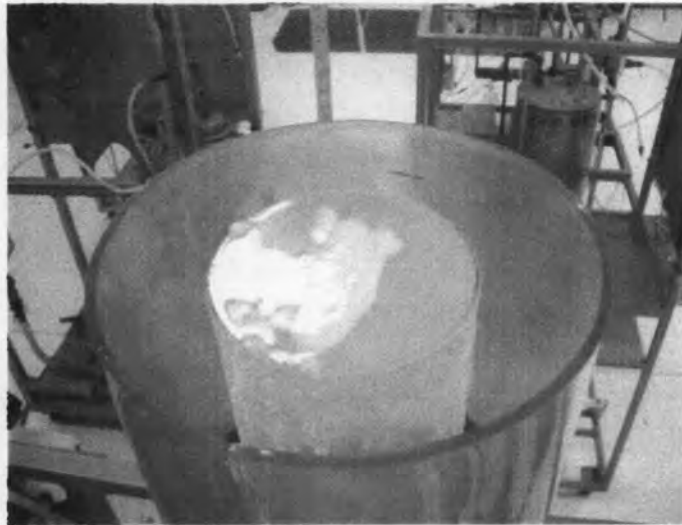
จ่ายเข้าทั้งหมด (Air volume flowrate/Inlet flows fraction) ลดต่ำลง จึงทำให้ฟลอกที่เกิดขึ้น มีฟองอากาศแทรกอยู่ไม่เพียงพอ เมื่อมีอากาศแทรกอยู่ไม่เพียงพอ ทำให้ความหนาแน่นระหว่างฟลอกชนิดพิเศษกับน้ำ ไม่แตกต่างกันมากเพียงพอที่จะสามารถแยกได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการไหลแบบหมุนเวียนที่เกิดขึ้นภายในถังปฏิกรณ์

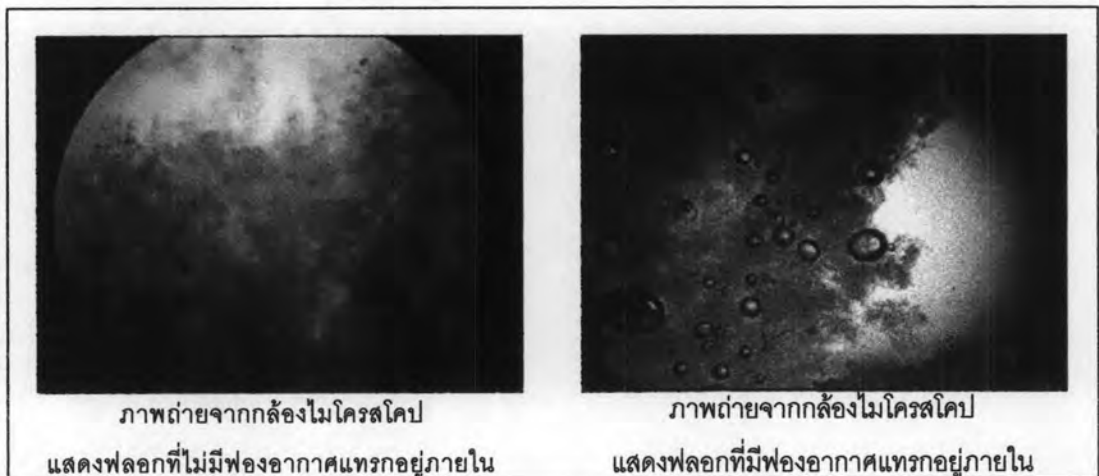
รูปที่ 4.6 ฟลอกชนิดพิเศษที่ลอยขึ้นด้านบนของถังปฏิกรณ์

รูปที่ 4.7 สถานะที่มีฟลอกชนิดพิเศษเกิดขึ้นน้อย

รูปที่ 4.8 สภาวะที่ไม่เกิดฟลอกชนิดพิเศษและไม่สามารถลอยขึ้นสู่ด้านบนได้

ภาพถ่ายจากกล้องไมโครสโคป
แสดงฟลอกที่ไม่มีฟองอากาศแทรกอยู่ภายใน

ภาพถ่ายจากกล้องไมโครสโคป
แสดงฟลอกที่มีฟองอากาศแทรกอยู่ภายใน

รูปที่ 4.9 รูปถ่ายจากกล้องไมโครสโคปของฟลอกที่ไม่มีฟองอากาศแทรกภายใน
และฟลอกที่มีฟองอากาศ

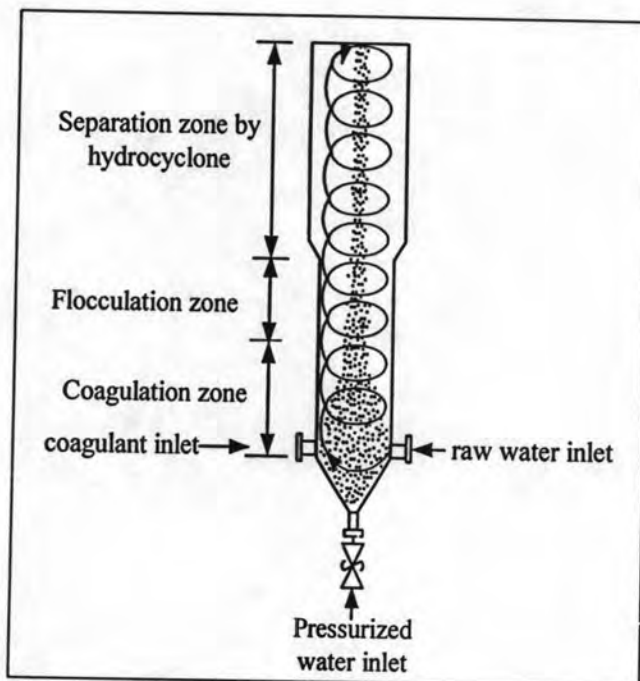
ด้วยเหตุนี้ จึงทำการทดลองเพื่อศึกษาแนวคิดดังกล่าว โดยทำการเปลี่ยนแปลงความดันในถังความดันสำหรับระบบการทำน้ำที่อิมิตัวด้วยอากาศ แล้วสังเกตผลของการลอยของฟลอกภายในถังปฏิกรณ์ไฮบริด ซึ่งจะกล่าวต่อไปในหัวข้อที่ 4.2.2

อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตเมื่อเปรียบเทียบผลการเกิดฟลอกด้วยโคแอกกูแลนท์ทั้งสามชนิด แม้ว่าอัตราการลดความขุ่นจะไม่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด แต่ FO107 เป็นโพลีเมอร์ที่ทำให้เกิดลักษณะของฟลอกมีขนาดใหญ่ หนาแน่นมากที่สุดดังแสดงในรูปที่ 4.6 เนื่องจาก FO107 เป็นสารโคแอกกูแลนท์โพลีเมอร์ประจุบวก ทำให้สามารถทำลายเสถียรภาพของอนุภาคคอลลอยด์ซึ่งมีประจุเป็นลบและทำให้อนุภาคคอลลอยด์ที่ไร้เสถียรภาพแล้วมารวมตัวกันเป็นฟลอกขนาดใหญ่ได้

ดี ดังนั้นในการทดลองเพื่อเปรียบเทียบตัวแปรอื่นๆเช่น ความดัน จะใช้ FO107 ในการทดลองเพียงชนิดเดียวเพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจและศึกษาผลของตัวแปรอื่นๆได้อย่างชัดเจน

4.2.1.2 ผลของโพลิเมอร์ทั้งสามชนิด ในการทดลองการไหลแบบต่อเนื่อง

ในการศึกษาขั้นตอนนี้ ทำการเก็บตัวอย่างและวัดค่าความขุ่นระหว่างบริเวณผิวของถังปฏิกิริยาไฮบริดกับบริเวณแกนกลางของถังปฏิกิริยาไฮบริดเพื่อสังเกตการแยกระหว่างฟลอกชนิดพิเศษกับน้ำใส โดยปรากฏการณ์ที่คาดหวังไว้ คือ ฟลอกชนิดพิเศษที่เกิดจากกระบวนการโคแอกกูเลชัน ฟล็อกกูเลชัน และฟองอากาศจากน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศ แยกออกจากน้ำโดยมารวมตัวที่บริเวณแกนกลางของถังปฏิกิริยาด้วยการไหลแบบหมุนวน เนื่องจากมีความหนาแน่นต่ำกว่าน้ำจากการที่มีฟองอากาศแทรกอยู่ภายในโครงสร้าง ดังแสดงไว้ในรูปที่ 4.10

รูปที่ 4.10 ปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในการทดลองด้วยการไหลแบบต่อเนื่อง

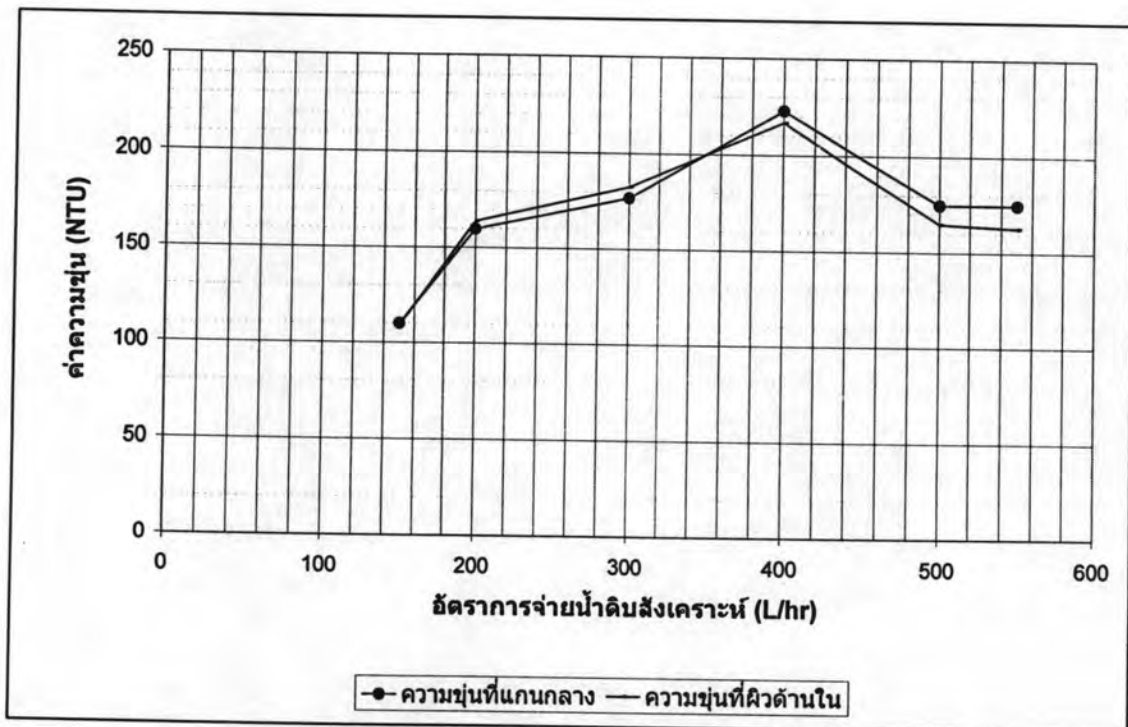
4.2.1.2.1. โคแอกกูแลนท์โพลิเมอร์ประจุบวก FO107

จากผลการทดลองที่ได้พบว่าความขุ่นบริเวณแกนกลางและบริเวณผิวด้านในไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังแสดงในตารางที่ 4.5 และรูปที่ 4.11

ตารางที่ 4.5 ผลการทดลองวัดความขุ่นด้วยการไหลแบบต่อเนื่อง

อัตราการไหลน้ำดิบ สังเคราะห์ (ล./ชม.)	ความเร็วแกรเดียนท์ ที่ช่องจ่ายน้ำเข้า * (ต่อวินาที)	ความขุ่นบริเวณ แกนกลาง (NTU)	ความขุ่นบริเวณ ผิวด้านใน (NTU)
150	41	110	109
200	54	160	164
300	82	177	183
400	109	223	217
500	136	175	165
550	150	175	163

* คำนวณจากสมการที่ 2.31 $G = \frac{Q \times \alpha \times n}{A_i R}$

รูปที่ 4.11 ค่าความขุ่นของน้ำที่บริเวณแกนกลาง
และผิวด้านในของถังปฏิกริยาไฮบริดสำหรับโพลีเมอร์ FO107

จากรูปที่ 4.11 พบว่า ความขุ่นของน้ำระหว่างบริเวณแกนกลางและบริเวณผิวด้านในของถังปฏิกริยา ในระหว่างการดำเนินการนั้น ที่อัตราการไหล 150-300 ลิตรต่อชั่วโมง ความขุ่นที่บริเวณผิวด้านในของถังปฏิกริยาสูงกว่าบริเวณแกนกลาง ซึ่งแสดงแนวโน้มการแยกระหว่างฟลอกกับน้ำใส อย่างไรก็ตามค่าความขุ่นที่ได้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่า

เกิดปรากฏการณ์การแยกระหว่างฟลอกชนิดพิเศษกับน้ำใสอย่างสมบูรณ์ในการทดลองด้วยการไหลแบบต่อเนื่องนี้

ที่อัตราการไหล 400 ลิตรต่อชั่วโมง เริ่มปรากฏลักษณะการไหลแบบหมุนวน (Vortex flow) ขึ้นภายในตลอดความลึกของถังปฏิกิริยา อีกทั้ง ความขุ่นบริเวณผิวด้านในต่ำกว่าบริเวณแกนกลางของถังปฏิกิริยา และมีแนวโน้มที่ความขุ่นระหว่างทั้ง 2 จุดจะแตกต่างกันมากขึ้นตามอัตราการไหลที่สูงขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตามความแตกต่างของความขุ่นนั้นไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ดังนั้นจึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่าการแยกระหว่างฟลอกกับน้ำใสเหมือนที่คาดหวังไว้ในรูปที่ 4.10 บริเวณตอนบนของถังปฏิกิริยา

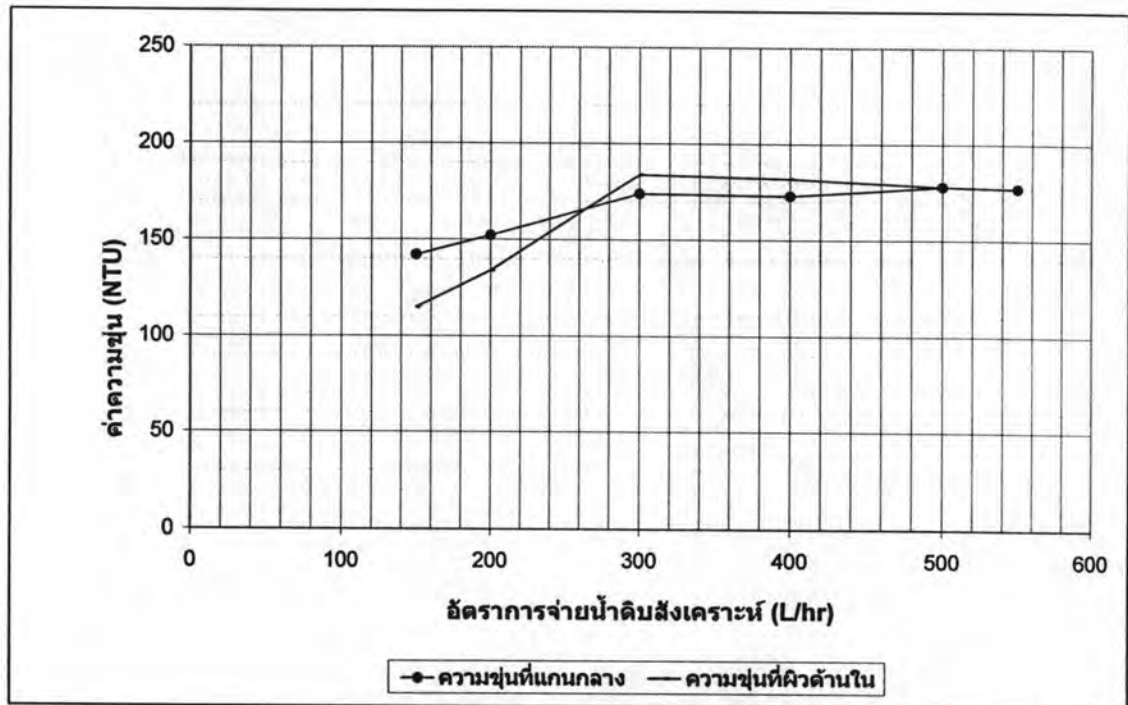
4.2.1.2.2. โคแอกกูแลนท์โพลีเมอร์ประจุลบและไม่มีประจุ AN910

ในการทดลองนี้ ใช้วิธีการดำเนินการทดลองแบบไหลต่อเนื่อง และควบคุมการทดลองเช่นเดียวกับการทดลองที่ใช้โพลีเมอร์ประจุบวก FO107 เพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองด้วยการไหลแบบต่อเนื่อง แต่ต่างชนิดของโคแอกกูแลนท์ ซึ่งผลการทดลองแสดงไว้ดังตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ผลการทดลองวัดความขุ่นด้วยการไหลแบบต่อเนื่องด้วยโคแอกกูแลนท์ AN910

อัตราการจ่ายน้ำดิบ สังเคราะห์ (ลิตรต่อชั่วโมง)	ความเร็วแกรเดียนท์ ที่ช่องจ่ายน้ำเข้า * (ต่อวินาที)	ความขุ่นบริเวณ แกนกลาง (NTU)	ความขุ่นบริเวณ ผิวด้านใน (NTU)
150	41	142	115
200	54	152	134
300	82	174	184
400	109	173	182
500	136	178	178
550	150	177	177

* คำนวณจากสมการที่ 2.31
$$G = \frac{Q \times \alpha \times n}{A_i \times R}$$

รูปที่ 4.12 ค่าความขุ่นของน้ำที่บริเวณแกนกลาง และผิวด้านในของถังปฏิกริยาไฮบริดด้วยโพลีเมอร์ AN910

ในการทดลองจากโคแอกกูแลนต์ AN910 นี้ ฟลอกที่เกิดขึ้นไม่รวมตัวหนาแน่น เช่นเดียวกับ FO107 จากตารางที่ 4.6 และ รูปที่ 4.12 พบว่า ที่อัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ 150-200 ลิตรต่อชั่วโมง ความขุ่นบริเวณผิวด้านในของถังปฏิกริยาต่ำกว่าความขุ่นที่แกนกลางของถังปฏิกริยาไฮบริด อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าค่าความแตกต่างของความขุ่นระหว่างบริเวณแกนกลางและผิวด้านในของไซโคลน ไม่มีความสัมพันธ์ชัดเจนกับอัตราการจ่ายน้ำดิบ อีกทั้งไม่แตกต่างอย่างชัดเจนจนอาจสรุปได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน นั่นคือยังไม่เกิดการแยกระหว่างฟลอกกับน้ำใสเหมือนกันปรากฏการณ์ที่คาดไว้ เช่นเดียวกับผลการทดลองจากโคแอกกูแลนต์โพลีเมอร์ประจุบวก FO107

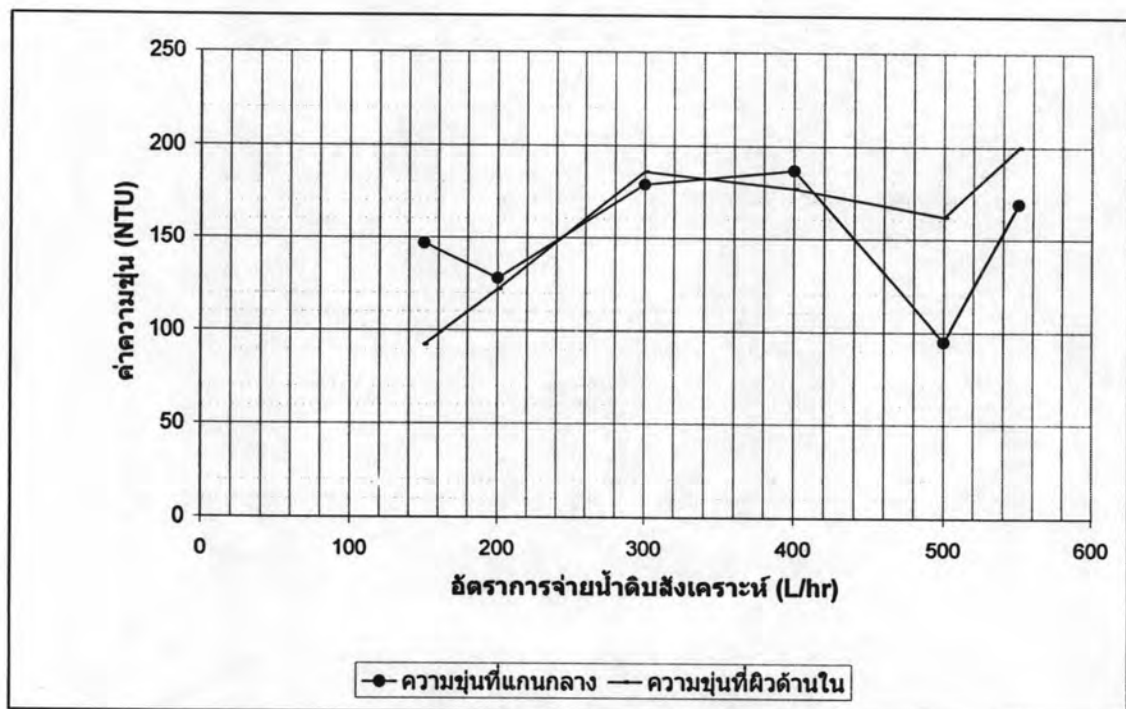
4.2.1.2.2 โคแอกกูแลนต์โพลีเมอร์ประจุลบและไม่มีประจุ AN934

ในการทดลองนี้ ใช้วิธีการดำเนินการทดลองแบบการไหลต่อเนื่องและควบคุมการทดลอง เช่นเดียวกับการทดลองที่ใช้โพลีเมอร์ประจุบวก FO107 และ โพลีเมอร์ประจุลบหรือไม่มีประจุ AN910 เพื่อเปรียบเทียบผลการทดลองด้วยการไหลแบบต่อเนื่อง แต่ต่างชนิดของโคแอกกูแลนต์ ผลการทดลองแสดงไว้ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการทดลองวัดความขุ่นด้วยการไหลแบบต่อเนื่องด้วยโคแอกกูแลนท์ AN934

อัตราการจ่ายน้ำดิบ สังเคราะห์ (ลิตรต่อชั่วโมง)	ความเร็วแตรเดียนท์ ที่ช่องจ่ายน้ำเข้า* (ต่อวินาที)	ความขุ่นบริเวณ แกนกลาง (NTU)	ความขุ่นบริเวณ ผิวด้านใน (NTU)
150	41	147	92.5
200	54	128	122
300	82	179	186
400	109	187	177
500	136	95	162
550	150	169	200

* คำนวณจากสมการที่ 2.31 $G = \frac{Q \times \alpha \times n}{A_i \times R}$

รูปที่ 4.13 ค่าความขุ่นของน้ำที่บริเวณแกนกลาง
และผิวด้านในของถังปฏิกริยาไฮบริดด้วยโพลีเมอร์ AN934

ในการทดลองชุดนี้ จากการสังเกตพบว่าฟลอกที่เกิดขึ้นมีขนาดไม่ใหญ่มากและไม่หนาแน่น จากรูปที่ 4.13 ความสัมพันธ์ของความขุ่นระหว่างบริเวณแกนกลางและผิวด้านในของถังปฏิกริยาไฮบริดในระหว่างที่ดำเนินการ ไม่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ดัง

แสดงในรูปที่ 4.10 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปรากฏการณ์การแยกระหว่างฟลอกกับน้ำใสทางด้านบนของถังปฏิกริยา

จากปรากฏการณ์ที่คาดหวังไว้ในกระบวนการไฮบริดด้วยการไหลแบบต่อเนื่องดังแสดงในรูปที่ 4.10 นั้น นำมาเปรียบเทียบกับผลการทดลองที่ได้ในตอนนี้อย่างชัดเจน ดังแสดงในรูปที่ 4.13 พบว่าที่อัตราการไหลน้ำดิบสังเคราะห์ 200, 300 และ 400 ลิตรต่อชั่วโมง ความขุ่นของน้ำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือยังไม่เกิดการแยกระหว่างฟลอกชนิดพิเศษกับน้ำใส

ในขณะที่อัตราการไหลน้ำดิบสังเคราะห์ 150 ซึ่งเป็นอัตราการไหลต่ำ กลับให้ผลการทดลองตรงข้ามกับปรากฏการณ์ที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้น เนื่องจากที่อัตราการไหลต่ำๆ การหมุนวนภายในไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นการแยกระหว่างฟลอกชนิดพิเศษไม่น่าเกิดขึ้น ความขุ่นระหว่างบริเวณแกนกลางกับบริเวณผิวด้านในของถังไม่ควรแตกต่างกัน

อีกทั้งที่อัตราการไหล 550 ลิตรต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นอัตราการไหลสูงสุด มีการไหลแบบหมุนวนเกิดขึ้นภายในถังปฏิกริยาไฮบริด และน่าจะทำให้เกิดการแยกระหว่างฟลอกพิเศษกับน้ำใสโดยที่ความขุ่นบริเวณแกนกลางสูงกว่าบริเวณผิวด้านใน แต่จากผลการทดลองให้ผลตรงกันข้าม นั่นคือ ความขุ่นที่บริเวณแกนกลางของถังปฏิกริยาไฮบริด ต่ำกว่าความขุ่นที่บริเวณผิวด้านใน ดังแสดงในรูปที่ 4.13

สาเหตุที่ทำให้เกิดผลการทดลองเช่นนี้ พบว่า ที่ตำแหน่งการเปลี่ยนเส้นผ่านศูนย์กลางและท่อสำหรับเก็บตัวอย่างน้ำ รบกวนรูปแบบการไหลหมุนวนภายในถังปฏิกริยาไฮบริด ดังแสดงดังรูปที่ 4.14 ซึ่งตำแหน่งนี้ ทำให้การไหลแบบหมุนวนไม่แรงพอที่จะแยกฟลอกพิเศษออกจากน้ำใสได้ ดังนั้นในแง่ของลักษณะรูปร่างของถังปฏิกริยา จึงควรทำการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของถังเพื่อหลีกเลี่ยงตำแหน่งการเปลี่ยนเส้นผ่านศูนย์กลาง ทั้งนี้ผลการศึกษาในเรื่องดังกล่าว แสดงอยู่ในหัวข้อที่ 4.3 ด้วยถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวยที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเพิ่มขึ้นตามแนวแกน

รูปที่ 4.14 ตำแหน่งการเปลี่ยนขนาดของเส้นผ่านศูนย์กลาง

4.2.1.2.3 สรุปผลของโพลีเมอร์ทั้ง 3 ชนิด ในการทดลอง ทั้งแบบแบคทีเรียและการไหลแบบต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาผลที่ดำเนินการของโพลีเมอร์ทั้ง 3 ชนิด ทั้งแบบแบคทีเรียและการไหลแบบต่อเนื่อง สามารถวิเคราะห์ได้สองกรณีดังนี้

1. ผลการทดลองในแง่ของสารโคเอกกูแลนท์ทั้งสามชนิด ซึ่งมีประจุแตกต่างกัน โดยที่ FO107 เป็นโพลีเมอร์ประจุบวก AN910 และ AN934 เป็นโพลีเมอร์ประจุลบและไม่มีประจุ ดังนั้น FO107 ควรจะให้ร้อยละการลดความขุ่นสูงกว่าชนิดอื่นๆ แต่ผลการทดลองพบว่าร้อยละของการลดความขุ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือโคเอกกูแลนท์ทั้งสามชนิดสามารถสร้างฟลอกพิเศษได้หมด

แต่เมื่อพิจารณาลักษณะการเกิดฟลอก พบว่า FO107 สามารถสร้างฟลอกขนาดเล็กขึ้นได้รวดเร็วทันทีที่จ่ายเข้าสู่ถังปฏิกริยาไฮบริด ฟลอกมีลักษณะเป็นปุยหนาแน่นดีกว่าโคเอกกูแลนท์ชนิดอื่น ดังนั้นในการทดลองเพื่อศึกษาตัวแปรอื่นๆ ในการทดลองต่อไป จะเลือกใช้เฉพาะโคเอกกูแลนท์ชนิด FO107 เท่านั้น เพื่อสามารถเปรียบเทียบผลของตัวแปรนั้นๆ ได้ชัดเจนขึ้น

2. ผลของอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ต่อกระบวนการโคเอกกูแลชั่น ฟลอกกูแลชั่นภายในถังปฏิกริยาไฮบริด ด้วยโพลีเมอร์ทั้งสามชนิด พบว่า อัตราการไหลที่สามารถสร้างการไหลแบบหมุนวนได้เริ่มต้นที่ 400 ลิตรต่อชั่วโมง ซึ่งมีค่าความเร็วแรงแเดียนท์เท่ากับ 82 ต่อวินาที เมื่อพิจารณาฟลอกที่เกิดขึ้น พบว่า ช่วงอัตราการไหลในการทดลองชุดนี้ (150 – 550 ลิตรต่อชั่วโมง) สามารถสร้างฟลอกชนิดพิเศษได้ทั้งสิ้น ซึ่งอัตราการไหลดังกล่าวให้ค่าความเร็วแรงแเดียนท์ระหว่าง

41-150 ต่อวินาที จากค่าอัตราการไหลช่วงดังกล่าว และเมื่อเทียบกับค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่ต้องการทางทฤษฎีสำหรับกระบวนการโคแอกกูเลชันซึ่งเท่ากับ 300 ต่อวินาที พบว่าในการวิจัยนี้ใช้ค่าความเร็วแกรเดียนท์ต่ำกว่า แต่สามารถสร้างฟลอกชนิดพิเศษได้ อย่างไรก็ตาม ในการทดลองต่อไป จะทำการปรับปรุงขนาดและลักษณะถังปฏิกริยา โดยใช้ถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวย จะทำการปรับปรุงเพื่อให้ค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่ตำแหน่งจ่ายเข้ามีค่าเพียงพอตามทฤษฎี

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการลอยของฟลอกในการทดลองแบบแบตช์ พบว่าเมื่ออัตราการจ่ายน้ำดิบสูงขึ้นถึง 400 ลิตรต่อชั่วโมง ปริมาณฟลอกที่ลอยเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ฟลอกที่จมตัวมีปริมาณน้อยลง แต่เมื่ออัตราการจ่ายน้ำเป็น 500 ลิตรต่อชั่วโมง พบว่าฟลอกเริ่มตกตะกอนลงสู่ด้านล่างของถังปฏิกริยามากขึ้น และฟลอกที่ลอยด้านบนมีปริมาณน้อยลง ซึ่งน่าจะเกิดจากปริมาณอากาศที่เข้าสู่ถังปฏิกริยาไม่เพียงพอ เพราะในการทดลองทำการปรับอัตราการจ่ายน้ำสูงขึ้น แต่อัตราการจ่ายน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศคงที่ที่ค่าสูงสุด 36 ลิตรต่อชั่วโมง เมื่อคิดเป็นสัดส่วนแล้ว แสดงว่าอัตราส่วนระหว่างอัตราการจ่ายน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศต่ออัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ลดลง ตามอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ที่สูงขึ้น

ดังนั้นในการทดลองต่อไป จะทำการศึกษาผลของความดันภายในถัง โดยเปรียบเทียบที่อัตราการไหล 400 และ 500 ลิตรต่อชั่วโมง เพราะว่าแนวโน้มของฟลอกชนิดพิเศษมีปริมาณมากขึ้นตามอัตราการจ่ายน้ำดิบสูงขึ้นจนถึง 400 ลิตรต่อชั่วโมง แต่เมื่อปรับเป็น 500 ลิตรต่อชั่วโมง กลับมีปริมาณฟลอกชนิดพิเศษที่ลอยด้านบนมีน้อยลง

4.2.2 ผลของความดันภายในถังความดันที่ใช้ในระบบการสร้างน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศต่อการเกิดฟลอกชนิดพิเศษด้วยกระบวนการไฮบริด

จากผลการทดลองในตอนที่ผ่านมา พบว่า ปริมาณของตะกอนที่ลอยเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มของอัตราการไหล และฟลอกลอยขึ้นทั้งหมดด้วยอัตราการไหล 400 ลิตรต่อชั่วโมง แต่เมื่อเพิ่มอัตราการไหลเป็น 500 ลิตรต่อชั่วโมง เริ่มมีฟลอกบางส่วนตกตะกอนลงสู่ก้นถังปฏิกริยา ดังนั้นในการทดลองนี้จึงทำการทดลองเฉพาะที่อัตราการไหลทั้งสองค่านี้

ในการทดลองส่วนนี้ เป็นการดำเนินการทดลองแบบแบตช์ โดยควบคุมอัตราการไหลของน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศให้คงที่ที่ 36 ลิตรต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นอัตราการไหลสูงสุดเท่าที่เครื่องมือสามารถทำได้ สารโคแอกกูแลนต์ที่ใช้คือ FO107 ซึ่งเป็นสารโคแอกกูแลนต์ที่ให้ผลการทดลองที่ดีที่สุด(จากการทดลองตอนที่ 1) โดยควบคุมความเข้มข้นที่ออกจากถังปฏิกริยาให้เท่ากันทุกการทดลองที่ 1 มิลลิกรัมต่อลิตร โดยการปรับอัตราการจ่ายสารโคแอกกูแลนต์ให้สอดคล้องกับอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ เปรียบเทียบระหว่างอัตราการจ่ายน้ำดิบ 400 และ 500 ลิตรต่อชั่วโมง

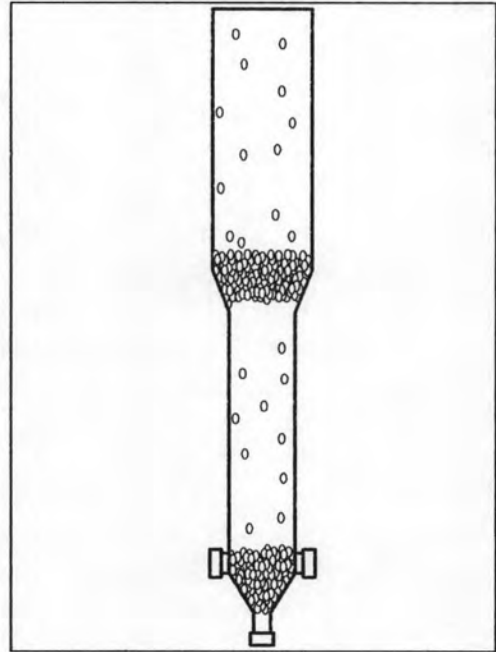
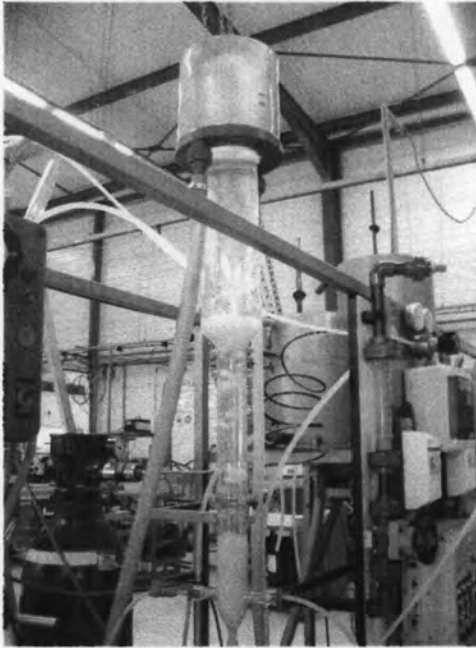
เนื่องจากที่อัตราการไหล 400 ลิตรต่อชั่วโมง เริ่มปรากฏการไหลแบบหมุนวนขึ้นภายในถังปฏิกริยา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการแยกระหว่างฟลอกชนิดพิเศษกับน้ำใส จากนั้นทำการเปลี่ยนแปลงความดันภายในถังสร้างน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศตั้งแต่ 2 ถึง 4 บาร์ เป็นจำนวน 5 ค่า สังเกตผลการทดลองหลังจากหยุดดำเนินการเพื่อดูลักษณะการลอยของฟลอก โดยผลการทดลองแสดงอยู่ในตารางที่ 4.8 รูปตัวอย่างแสดงลักษณะการตกตะกอนและการลอยของฟลอก ดังแสดงในรูปที่ 4.15 และ 4.16

ตารางที่ 4.8 ผลการลอยของฟลอกเมื่อเปลี่ยนแปลงความดันภายในถังความดันด้วยการทดลองแบบแบตช์

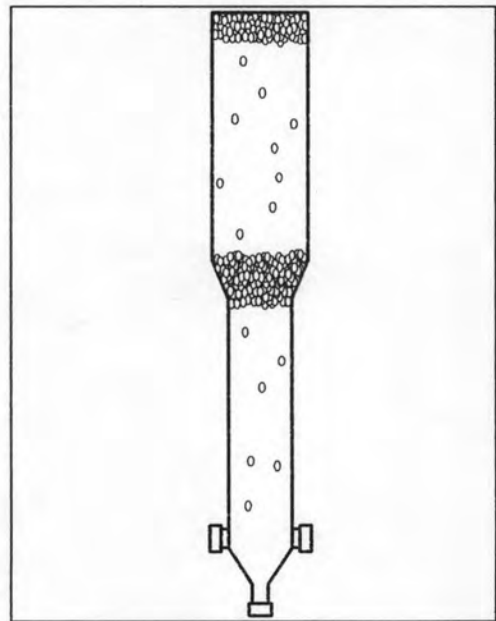
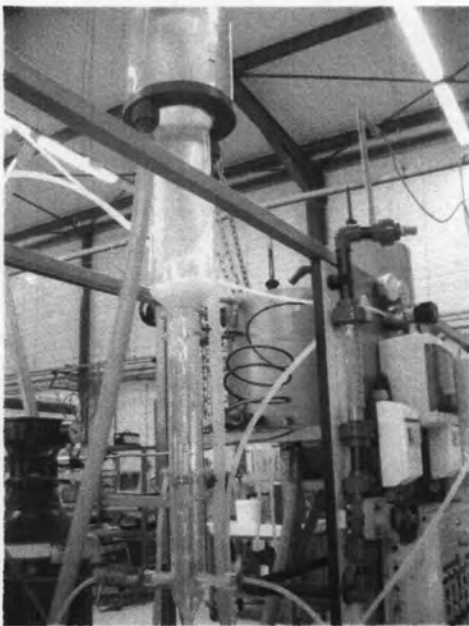
อัตราการไหล	2 บาร์	2.5 บาร์	3 บาร์	3.5 บาร์	4 บาร์
400 L/hr					
500 L/hr					

จากตารางที่ 4.8 พบว่าที่อัตราการไหลเดียวกันแต่เพิ่มความดันสูงขึ้น ปริมาณฟลอกที่ลอยเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาที่ความดันเดียวกัน ที่ 3.5 บาร์ และอัตราการจ่ายน้ำดิบ 400 ลิตรต่อชั่วโมง ฟลอกสามารถลอยขึ้นได้หมด ในขณะที่เมื่อเพิ่มอัตราการไหลเป็น 500 ลิตรต่อชั่วโมง ปรากฏมีฟลอกที่เกิดขึ้นติดค้างอยู่บริเวณช่วงกลางของถังปฏิกริยา แสดงให้เห็นว่าปริมาณน้ำที่

จ่ายเข้าสู่ถังปฏิกริยาไฮบริดเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สัดส่วนระหว่างปริมาณอากาศเทียบกับอัตราการจ่ายน้ำเข้าทั้งหมดลดลง ทำให้มีปริมาณอากาศไม่เพียงพอที่จะสร้างฟลอกชนิดพิเศษได้หมด

รูปที่ 4.15 ภาพแสดงลักษณะการตกตะกอนของฟลอกที่ความดัน 2.0 บาร์

รูปที่ 4.16 ตัวอย่างลักษณะการตกตะกอนของฟลอกที่สภาวะความดัน 3 บาร์และอัตราการไหลที่ 500 ลิตรต่อชั่วโมง

ดังนั้นเมื่อใช้กฎของเฮนรี่ (Henry's law) คำนวณหาสัดส่วนระหว่างอัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการไหลของน้ำเข้าทั้งหมด ผลการคำนวณสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.9 (รายละเอียดวิธีการคำนวณแสดงไว้ในภาคผนวก ข หัวข้อ ข.7)

ตารางที่ 4.9 สัดส่วนระหว่างอัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการไหลของน้ำเข้าทั้งหมด

อัตราการจ่าย น้ำดิบสังเคราะห์ L/hr	อัตราการจ่าย โคแอกกูแลนท์ L/hr	ความดัน (บาร์)				
		2	2,5	3	3,5	4
สัดส่วนอัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการจ่ายน้ำเข้า						
150	0.681	0.0020	0.0024	0.0026	(0.0028)	(0.0030)
200	0.864	0.0016	0.0019	0.0021	(0.0022)	(0.0023)
300	1.230	0.0011	0.0013	0.0015	(0.0016)	(0.0016)
400	1.600	0.0008	0.0010	(0.0011)	(0.0012)	(0.0013)
500	1.963	0.0007	0.0008	0.0009	(0.0010)	(0.0010)
550	2.144	0.0006	0.0008	0.0008	(0.0009)	0.0009

หมายเหตุ ค่าที่แสดงไว้ในวงเล็บคือสถานะที่ฟล็อกพิเศษสามารถลอยขึ้นได้หมดเมื่อหยุดการดำเนินการ

เมื่อพิจารณาที่ความดันคงที่ เช่นที่ 3.5 บาร์ พบว่าเมื่ออัตราการไหลเพิ่มขึ้น ทำให้สัดส่วนระหว่างอัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการไหลของน้ำเข้าทั้งหมดลดลง ซึ่งน่าจะทำให้การลอยขึ้นด้านบนของฟล็อกชนิดพิเศษลดลงหรือไม่เกิดขึ้นเมื่ออัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการไหลเข้าลดลง แต่จากตารางที่ 4.9 ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่า แม้อัตราส่วนดังกล่าวลดลง แต่ยังคงสามารถลอย ฟล็อกทั้งหมดได้ โดยค่าที่อยู่ในวงเล็บคือสถานะที่ฟล็อกพิเศษสามารถลอยขึ้นได้หมด แสดงว่าผลจากอัตราการจ่ายน้ำเข้าส่งผลกระทบต่อลักษณะการลอยของฟล็อก

ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาที่อัตราการไหลคงที่ เช่นที่ 400 ลิตรต่อชั่วโมง เมื่อเพิ่มความดัน ทำให้สัดส่วนระหว่างอัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการไหลของน้ำเข้าทั้งหมดเพิ่มขึ้น แต่เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย (0.0008 ที่ 2 บาร์ จนถึง 0.0013 ที่ 4 บาร์) แต่กลับให้ลักษณะการลอยของฟล็อกแตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่นที่อัตราการไหล 400 ลิตรต่อชั่วโมง ความดัน 2.5 บาร์ ให้ค่าสัดส่วนเท่ากับ 0.0010 พบว่ามีฟล็อกตกลงที่ด้านล่างของถังปฏิกรณ์ แต่ที่ความดัน 3.0 บาร์ ให้ค่าสัดส่วนเท่ากับ 0.0011 สามารถทำให้ฟล็อกลอยขึ้นได้หมด แสดงว่า เมื่อความดันเพิ่มขึ้น นอกจากสัดส่วนของอัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการไหลเข้าทั้งหมดจะเพิ่มขึ้นแล้ว ยังส่งผลต่อ

ลักษณะของฟองอากาศที่เกิดขึ้นด้วย เช่นขนาดของฟองอากาศเล็กลงทำให้สามารถแทรกเข้าไปอยู่ในโครงสร้างของฟลอกชนิดพิเศษได้มากขึ้น ทำให้การสร้างฟลอกชนิดพิเศษมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

อย่างไรก็ดี การค้นพบความสำคัญของสัดส่วนระหว่างอัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการไหลเข้าทั้งหมดนี้ สามารถนำไปคำนวณหาความดันที่ต้องการอย่างคร่าวๆเพื่อให้ได้สถานะที่สามารถลอยฟลอกขึ้นทั้งหมดที่ใช้กับถึงปฏิกิริยาในงานวิจัยนี้ได้ จากตารางที่ 4.9 เห็นชัดว่าในแต่ละอัตราการไหลจะมีค่าสัดส่วนน้อยที่สุดที่สามารถลอยฟลอกขึ้นทั้งหมด ดังนั้นหากต้องการเปลี่ยนสถานะ เช่น เพิ่มอัตราการจ่ายน้ำเข้า สามารถคำนวณหาความดันที่ควรใช้ได้ ตัวอย่างเช่น

$$\text{อัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์} = 700 \text{ ลิตรต่อชั่วโมง}$$

$$\text{อัตราการจ่ายสารโคแอกกูแลนต์} = 3 \text{ ลิตรต่อชั่วโมง}$$

$$\text{อัตราการจ่ายน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศ} = 36 \text{ ลิตรต่อชั่วโมง}$$

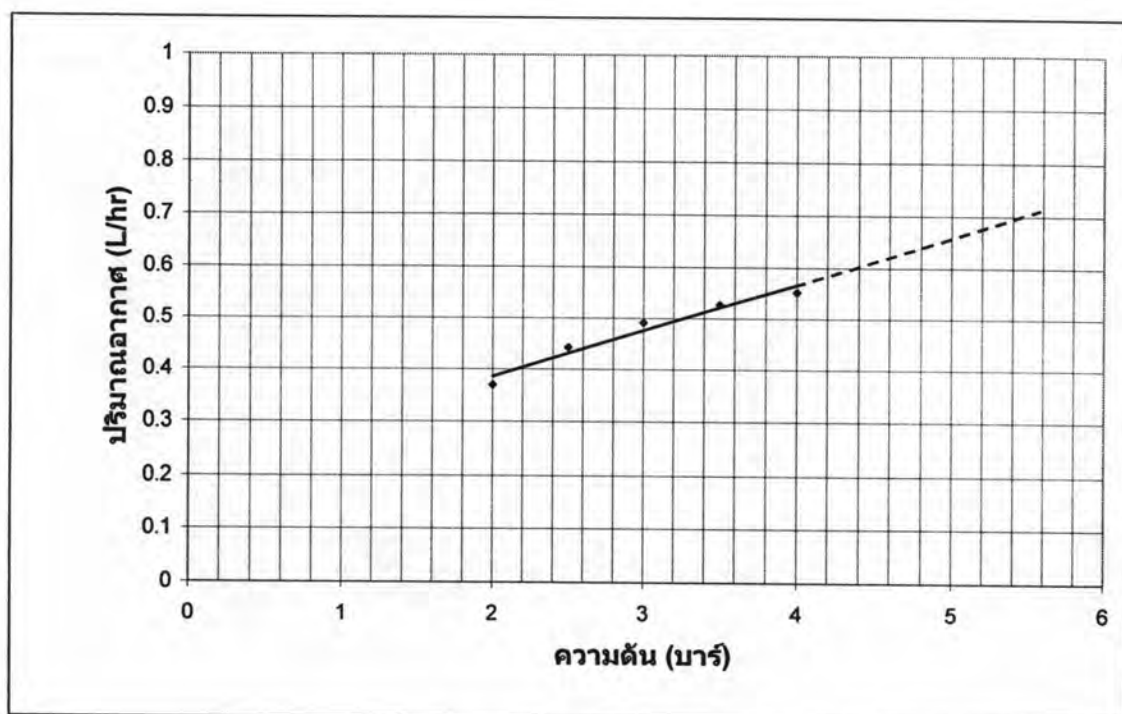
$$\text{Air flow/Inlet flow fraction} = 0.0009 \text{ (จากตารางที่ 4.9)}$$

คำนวณหาอัตราการไหลของอากาศ (Air volume flowrate)

$$\frac{Q}{700L/hr + 3L/hr + 36L/hr} = 0.0009$$

$$Q = 0.665 \text{ ลิตรต่อชั่วโมง}$$

จากรูป ข.3 ในภาคผนวก ข เทียบอัตราการไหลของอากาศ 0.665 ลิตรต่อชั่วโมง จะต้องใช้ความดันเท่ากับ 4.81 บาร์

รูปที่ ๓.3 ปริมาตรการไหลของอากาศที่ความดันต่างๆ

จากการคำนวณดังตัวอย่างข้างต้น ทำให้ได้ค่าความดันน้อยที่สุดที่สามารถลอยฟลอกขึ้นทั้งหมดได้ ค่าดังกล่าวเป็นค่าที่สำคัญมากในการเตรียมน้ำที่อิมิตัวด้วยอากาศที่จะใช้ในระบบไฮบริด เพื่อให้มั่นใจว่าเป็นสภาวะที่สามารถสร้างฟลอกชนิดพิเศษได้จริง

4.2.3 สรุปผลการทดลองกับถังปฏิริยาไฮบริดทรงกระบอก

สำหรับถังปฏิริยาไฮบริดทรงกระบอกที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาดนี้ เกิดการไหลแบบหมุนวน (Vortex) ขึ้นได้ด้วยอัตราการไหลที่ 400 ลิตรต่อชั่วโมง และเกิดปัญหาการปนเปื้อนการไหลแบบหมุนวนที่จุดเปลี่ยนเส้นผ่านศูนย์กลาง และที่จุดนี้เองที่ทำให้เกิดการรวมตัวของฟลอกหนาแน่นอย่างเห็นได้ชัด

ค่าความดันที่สามารถลอยฟลอกขึ้นทั้งหมดทุกช่วงอัตราการไหลคือ 3.5 บาร์ โดยมีค่าที่น้อยที่สุดของสัดส่วนระหว่างอัตราการไหลของอากาศต่ออัตราการไหลเข้าทั้งหมดสำหรับสภาวะที่ใช้ในการวิจัยนี้ที่ 0.0009

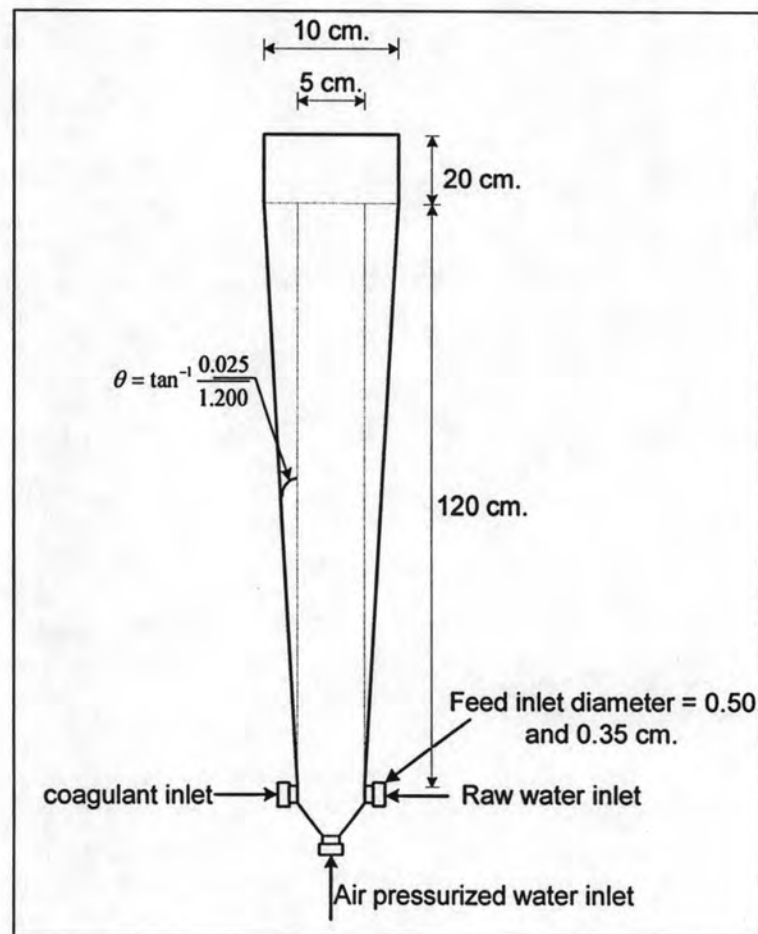
ในแง่ของกระบวนการโคแอกกูเลชันและฟลอกกูเลชัน แม้ว่าในทางปฏิบัติจะสามารถสร้างฟลอกชนิดพิเศษได้ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับค่าทางทฤษฎีแล้ว พบว่าเวลากักเก็บน้ำอยู่ในช่วง 0.54-2 นาที และค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่ตำแหน่งจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าอยู่ในช่วง 40.8-150 ต่อวินาที ฉะนั้นที่อัตราการไหลต่างๆ ค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่ได้ ยังไม่เพียงพอต่อกระบวนการ

โคแอกกูเลชัน ดังนั้นในการทดลองต่อไป นอกจากจะทำการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของถังปฏิกริยาไฮบริด เพื่อหลีกเลี่ยงการรบกวนการไหลแบบหมุนวน และการสะสมตัวของฟล็อกที่จุดเปลี่ยนเส้นผ่านศูนย์กลางแล้ว ยังเพิ่มปริมาตรจาก 5 ลิตร เป็น 7 ลิตร ให้มีเวลากักเก็บน้ำมากขึ้น อีกทั้งลดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้า เพื่อให้ค่าความเร็วแกรเดียนท์เพิ่มขึ้น ซึ่งจะกล่าวละเอียดต่อไปในหัวข้อที่ 4.3

ปรากฏการณ์การแยกระหว่างฟล็อกกับส่วนน้ำใส สามารถเกิดขึ้นได้กับการทดลองแบบแบตช์เท่านั้น ยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการดำเนินการแบบการไหลต่อเนื่อง

4.3 ผลการทดลองด้วยถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวย

ถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวยที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเพิ่มขึ้นตามแนวแกนมีรูปร่างและขนาดโดยละเอียด ดังแสดงในรูปที่ 4.17

รูปที่ 4.17 รูปร่างและขนาดของถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวย

ถังปฏิกิริยาไฮบริดทรงกรวยที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางเพิ่มขึ้นตามแนวแกน มีปริมาตรเท่ากับ 7.2 ลิตร ไม่มีจุดเปลี่ยนของเส้นผ่านศูนย์กลางเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการรบกวนการไหลแบบหมุนวนและการสะสมตัวของฟลอก ซึ่งพบในถังปฏิกิริยาไฮบริดทรงกระบอกที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาด

ในการทดลองส่วนนี้ ทำเช่นเดียวกับการทดลองถังปฏิกิริยาไฮบริดทรงกระบอกที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาด นั่นคือศึกษาผลกระทบจากชนิดของสารโพลีเมอร์โคแอกกูแลนต์แต่ละชนิดด้วยการทดลองแบบแบตช์และการไหลแบบต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงความดันภายในถังความดันที่ใช้ในระบบสร้างน้ำที่อ้อมตัวด้วยอากาศ อีกทั้งเปลี่ยนขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าสู่ถังปฏิกิริยา

4.3.1 ผลการทดลองกับสารโคแอกกูแลนต์ชนิดต่างๆ

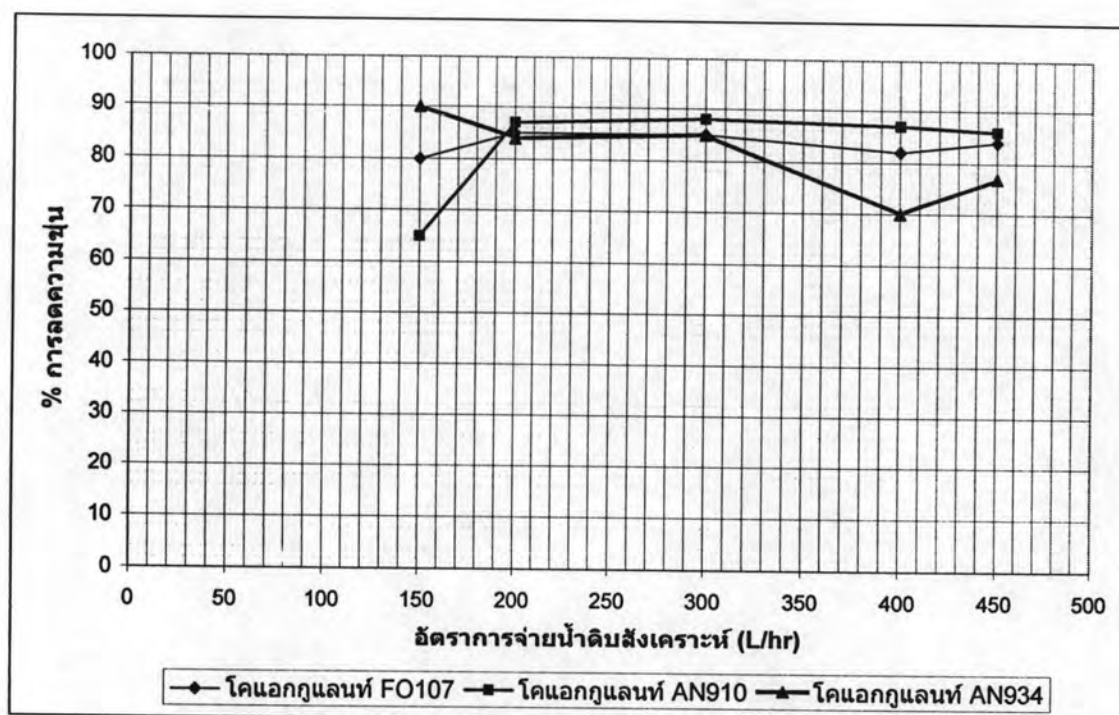
สำหรับการทดลองนี้ทำเช่นเดียวกับการทดลองด้วยถังปฏิกิริยาไฮบริดทรงกระบอกที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาด โดยแบ่งการดำเนินการทดลองเป็นสองแบบคือ การทดลองแบบแบตช์เพื่อศึกษาลักษณะการเกิดฟลอกชนิดพิเศษที่มีฟองอากาศแทรกอยู่ภายใน และการทดลองด้วยการไหลแบบต่อเนื่องเพื่อศึกษาความแตกต่างของความขุ่นระหว่างบริเวณแกนกลางกับบริเวณผิวด้านในของถังปฏิกิริยา

4.3.1.1 ผลของโพลีเมอร์ทั้งสามชนิด ในการทดลองแบบแบตช์

ในขั้นตอนนี้ ใช้วิธีการดำเนินการทดลองแต่ละอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์โดยเดินระบบให้มีเวลากักเก็บภายในถังปฏิกิริยานานเกินกว่าค่าเวลากักเก็บตามทีคำนวณ ได้ดังแสดงในตารางภาคผนวก ข เพื่อให้แน่ใจว่าระบบเข้าสู่สภาวะคงที่ก่อนหยุดก่อนทดลอง แล้วเก็บตัวอย่างน้ำไปทำการวิเคราะห์ ซึ่งผลทดลองได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4.10 และรูปที่ 4.18

ตารางที่ 4.10 เปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นด้วยการทดลองแบบแบตซ์และโพลีเมอร์สามชนิด

อัตราการไหล (ลิตรต่อชั่วโมง)	โคแอกกูแลนท์ FO107	โคแอกกูแลนท์ AN910	โคแอกกูแลนท์ AN934
150	80	65	90
200	85	87	84
300	85	88	85
400	82	87	70
450	84	86	77

รูปที่ 4.18 เปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นด้วยการทดลองแบบแบตซ์

จากรูปที่ 4.18 พบว่าเมื่อหยุดดำเนินการและนำตัวอย่างน้ำมาวัดความขุ่น ความขุ่นของน้ำลดต่ำลง เปอร์เซ็นต์การลดความขุ่นส่วนใหญ่สูงกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ด้วยโพลีเมอร์ทั้งสามชนิด แสดงว่าเกิดกระบวนการโคแอกกูเลชันและฟล็อกกูเลชัน เพราะมีฟล็อกเกิดขึ้นและสามารถลดความขุ่นของน้ำได้ แต่ไม่เกิดความแตกต่างอย่างชัดเจนในแต่ละชนิดของโพลีเมอร์

เมื่อพิจารณาลักษณะการลอยของฟล็อก พบว่าตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ

สร้างฟลอกชนิดพิเศษ คืออัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าสู่ถังปฏิกริยาไฮบริดมากกว่าชนิดของสารโคแอกกูแลนต์ โดยผลการทดลองแสดงไว้ดังตารางที่ 4.11 และตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.11 ผลการสังเกตฟลอกที่ลอยด้านบนถังปฏิกริยาไฮบริดด้วยการทดลองแบบแบตช์

ชนิดของสาร โคแอกกูแลนต์	อัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ (ลิตรต่อชั่วโมง)				
	150	200	300	400	450
FO107	มี	มี	มี	มี	ไม่มี
AN910	มี	มี	มี	ไม่มี	ไม่มี
AN934	มี	มี	มี	มี	ไม่มี

ตารางที่ 4.12 ผลการสังเกตฟลอกที่ตกลงสู่ด้านล่างของถังปฏิกริยาไฮบริดด้วยการทดลองแบบแบตช์

ชนิดของสาร โคแอกกูแลนต์	อัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ (ลิตรต่อชั่วโมง)				
	150	200	300	400	450
FO107	ไม่มี	มี	มี	มี	มี
AN910	ไม่มี	ไม่มี	มี	มี	มี
AN934	ไม่มี	มี	มี	มี	มี

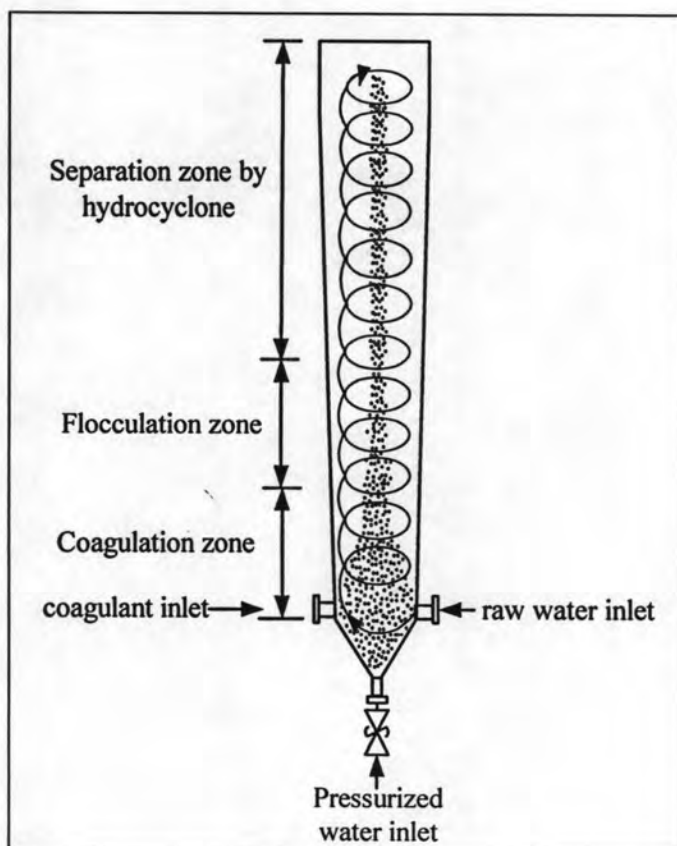
จากตารางที่ 4.11 และ 4.12 พบกว่าที่อัตราการไหลต่ำๆ (150-200 ลิตรต่อชั่วโมง) ไม่ปรากฏฟลอกตกลงไปที่ด้านล่างของถังปฏิกริยา ในทางตรงกันข้าม เมื่ออัตราการไหลเพิ่มขึ้น ฟลอกเริ่มตกลงไปที่ด้านล่างและไม่มีฟลอกลอยที่ด้านบนของปฏิกริยา ซึ่งให้ผลตรงกันข้ามกับถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกระบอกที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาด อีกทั้งยังขัดแย้งกับหลักการทางไฮโดรไดนามิกส์ เมื่ออัตราการไหลสูงขึ้น ทำให้ค่าความเร็วแกวเดียนท์เพิ่มขึ้นและน่าจะเหมาะสมกับกระบวนการโคแอกกูแลนต์ซึ่งส่งผลให้กระบวนการสร้างฟลอกมีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้น สามารถอธิบายผลการทดลองนี้โดยใช้แนวคิดที่ว่า เมื่ออัตราการไหลเพิ่มขึ้น ทำให้ปริมาณอากาศที่จะสร้างฟลอกชนิดพิเศษไม่เพียงพอ เพราะอัตราการไหลของน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศคงที่ด้วยค่าสูงสุดที่ 36 ลิตรต่อชั่วโมง เมื่อเพิ่มอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าไป ทำให้อัตราส่วนระหว่างปริมาณอากาศต่ออัตราการไหลที่จ่ายเข้าทั้งหมดลดต่ำลง (Air volume flow/Inlet flow fraction) จึงทำให้ฟลอกพิเศษที่เกิดขึ้น มีฟองอากาศแทรกอยู่ไม่เพียงพอ

เช่นเดียวกับที่อธิบายผลการทดลองที่เกิดในถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกระบอกที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางสองขนาด ในหัวข้อ 4.2.1

4.3.1.2 ผลของโพลีเมอร์ทั้ง 3 ชนิด ในการทดลองการไหลแบบต่อเนื่อง

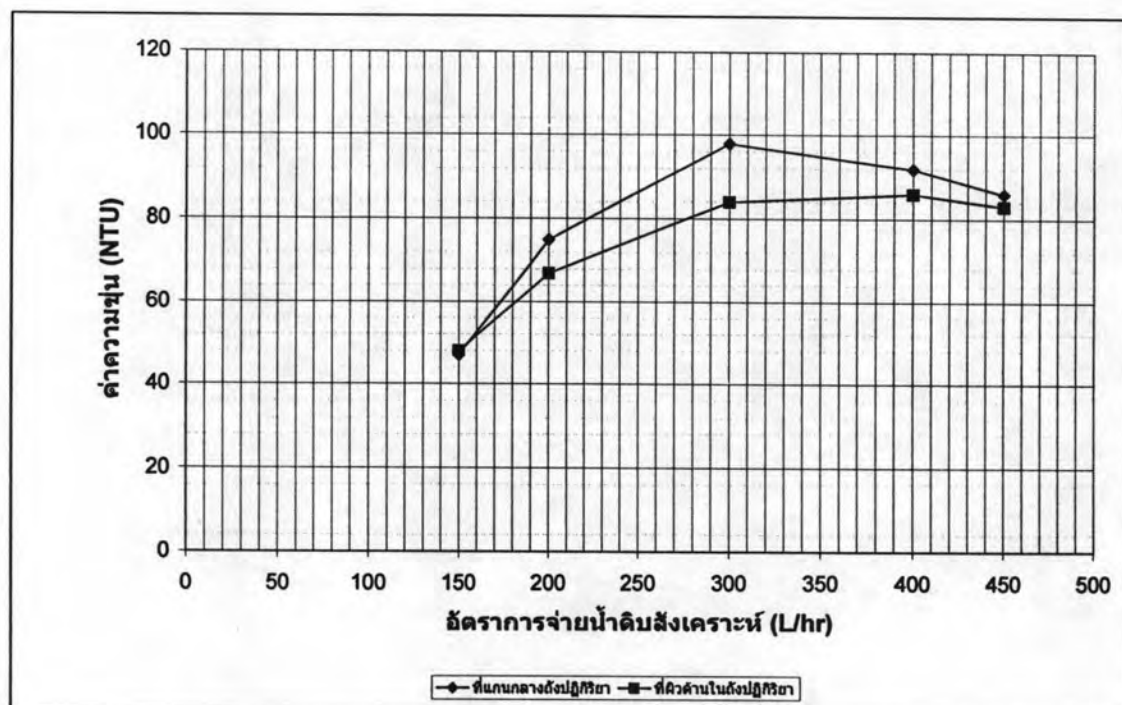
การทดลองแบบการไหลต่อเนื่อง โดยเปิดระบบและทำการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ สารโคแอกกูแลนต์และน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศ ให้มีเวลากักเก็บเพียงพอเพื่อให้มั่นใจว่าระบบเข้าสู่ภาวะสมดุล ทำการเก็บตัวอย่างเพื่อนำไปวัดความขุ่นและปริมาณค่าของแข็งแขวนลอยระหว่างบริเวณผิวของถังปฏิกริยา กับบริเวณแกนกลางของถังปฏิกริยา เพื่อสังเกตการแยกระหว่างฟลอกชนิดพิเศษกับน้ำใส โดยปรากฏการณ์ที่คาดหวังไว้ คือ ฟลอกชนิดพิเศษที่เกิดจากกระบวนการโคแอกกูเลชัน ฟลอกกูเลชันและฟองอากาศจากน้ำที่อิ่มตัวด้วยอากาศ แยกออกจากน้ำโดยมารวมตัวกันที่บริเวณแกนกลางของถังปฏิกริยาด้วยการไหลแบบหมุนวน ดังแสดงไว้ในรูปที่ 4.19 สำหรับการแบ่งบริเวณของการเกิดกระบวนการเป็นการประมาณคร่าวๆ เพื่อให้เห็นภาพว่ากระบวนการทั้งสามนั้นเกิดขึ้นภายในถังปฏิกริยา

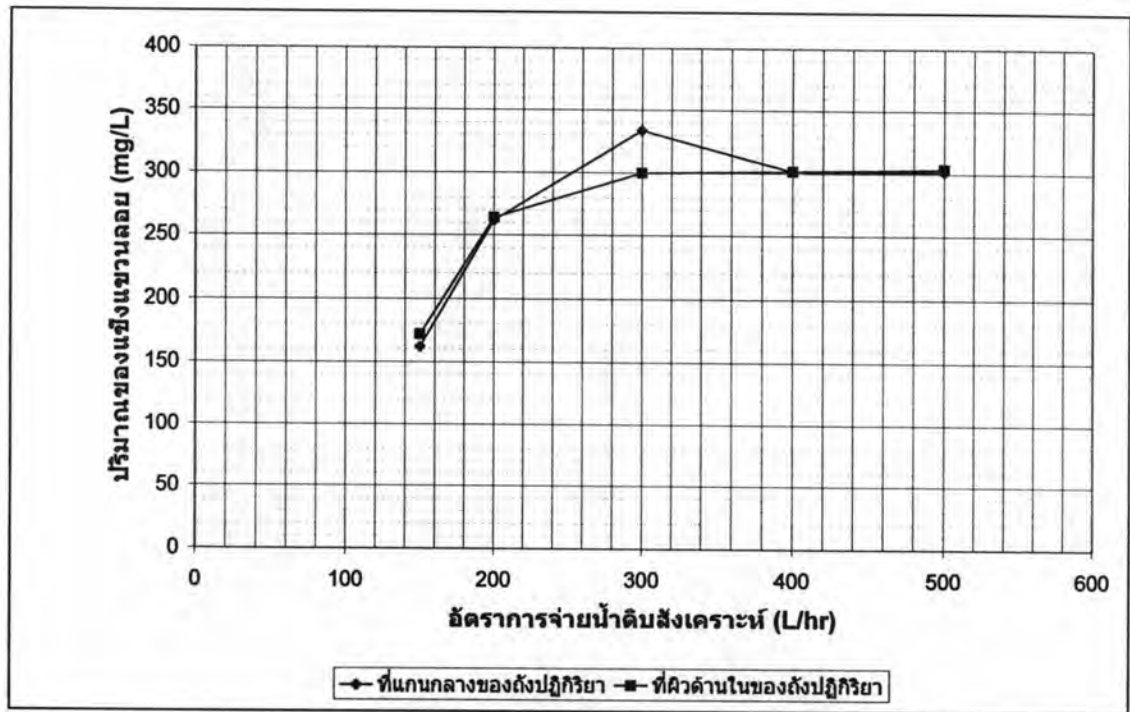
รูปที่ 4.19 ปรากฏการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในการทดลองด้วยการไหลแบบต่อเนื่อง

4.3.1.2.1 โคแอกกูแลนต์โพลีเมอร์ประจุบวก FO107

ในส่วนของการทดลองนี้ นอกจากจะวัดความขุ่นของน้ำภายในถังปฏิกิริยาแล้ว ยังทำการวัดค่าของแข็งแขวนลอยอีกด้วย (Suspended solid) เนื่องจาก เมื่อทำการเก็บตัวอย่างน้ำในถังปฏิกิริยามาทำการวัดความขุ่น ฟлокที่เกิดขึ้นตกตะกอนหรือลอยอยู่ในขวดแก้วสำหรับเก็บตัวอย่างน้ำ ทำให้เกิดความผิดพลาดในการวัดค่าความขุ่นได้ง่าย ดังนั้นจึงยากที่จะให้ค่าความขุ่นเป็นตัวแทนความสามารถในการบำบัดน้ำดิบ ดังนั้นจึงแก้ไขปัญหานี้โดยการวัดค่าของแข็งแขวนลอยร่วมด้วย เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ และยืนยันปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในถังปฏิกิริยาไฮบริด

รูปที่ 4.20 ค่าความขุ่นของน้ำบริเวณแกนกลางและผิวด้านในด้วยโคแอกกูแลนต์ FO107

รูปที่ 4.21 ค่าของแข็งแขวนลอยที่บริเวณแกนกลางและผิวด้านในของถังปฏิกริยา ด้วยโคแอกกูแลนต์ FO107

จากรูปที่ 4.20 ความชันระหว่างบริเวณแกนกลางกับผิวด้านในของถังปฏิกริยา พบว่ามีแนวโน้มแตกต่างกันเมื่อเพิ่มอัตราการไหล จนกระทั่งที่ 300 ลิตรต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นอัตราการไหลที่เกิดการไหลแบบหมุนวน (Vortex) ตลอดความยาวของแกนถังปฏิกริยา และความชันบริเวณแกนกลางสูงกว่าบริเวณผิวด้านในของถังปฏิกริยา แสดงถึงแนวโน้มของปรากฏการณ์ที่คาดไว้ว่าการไหลแบบหมุนวนจะแยกฟล็อกชนิดพิเศษที่เกิดขึ้น ให้มารวมอยู่บริเวณแกนกลางของถังปฏิกริยา แต่เมื่อเพิ่มอัตราการไหลสูงขึ้น ความชันบริเวณทั้งสองไม่แตกต่างกัน นั่นคือไม่เกิดการแยกระหว่างฟล็อกกับน้ำใส แสดงว่าฟล็อกที่เกิดขึ้นจากการทดลองเมื่ออัตราการไหลสูงขึ้น มีความหนาแน่นไม่แตกต่างกับความหนาแน่นของน้ำ ทำให้ไม่สามารถแยกได้ด้วยวิธีการไหลแบบหมุนวน ทั้งนี้ การที่ความหนาแน่นไม่แตกต่างกันนั้น เป็นเพราะว่าปริมาณอากาศที่จ่ายเข้าไปมีไม่เพียงพอที่จะแทรกเข้าไปในฟล็อก ทำให้ฟล็อกที่เกิดขึ้นมีฟองอากาศแทรกอยู่ไม่เพียงพอที่จะทำให้ความหนาแน่นต่ำกว่าความหนาแน่นของน้ำ

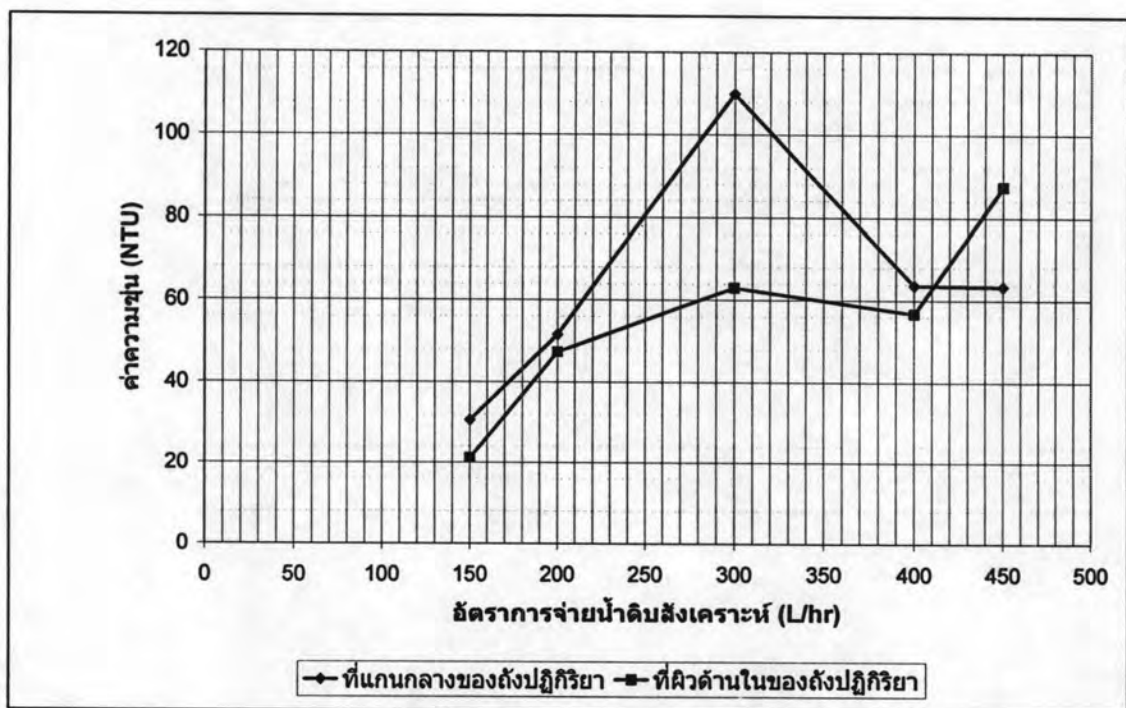
จากรูปที่ 4.21 ค่าของแข็งแขวนลอยระหว่างบริเวณแกนกลางกับผิวด้านในของถังปฏิกริยา ให้ผลมีแนวโน้มเช่นเดียวกันกับค่าความชัน และที่อัตราการไหล 300 ลิตรต่อชั่วโมงของแข็งแขวนลอยบริเวณแกนกลางของถังปฏิกริยาสูงกว่าบริเวณผิวด้านใน แต่เมื่อเพิ่มอัตราการไหลสูงขึ้น ค่าของแข็งแขวนลอยไม่มีความแตกต่างกัน นั่นคือไม่เกิดการแยกระหว่างฟล็อกกับน้ำ

ใส สาเหตุสามารถอธิบายได้เช่นเดียวกับผลการวัดค่าความขุ่น นั่นคือ เมื่ออัตราการไหลสูงขึ้น ทำให้ปริมาณอากาศที่จ่ายเข้าไปมีไม่เพียงพอที่จะสร้างฟลอกชนิดพิเศษ ให้มีความหนาแน่นต่ำกว่าความหนาแน่นของน้ำ จึงไม่สามารถแยกออกได้ด้วยการไหลแบบหมุนวนที่เกิดขึ้นภายในถังปฏิกริยา

อย่างไรก็ดีจากผลการทดลอง อาจกล่าวได้ว่า อัตราการไหลที่เหมาะสมที่เป็นจุดเริ่มต้นการแยกระหว่างฟลอกกับน้ำใสคือที่ 300 ลิตรต่อชั่วโมง

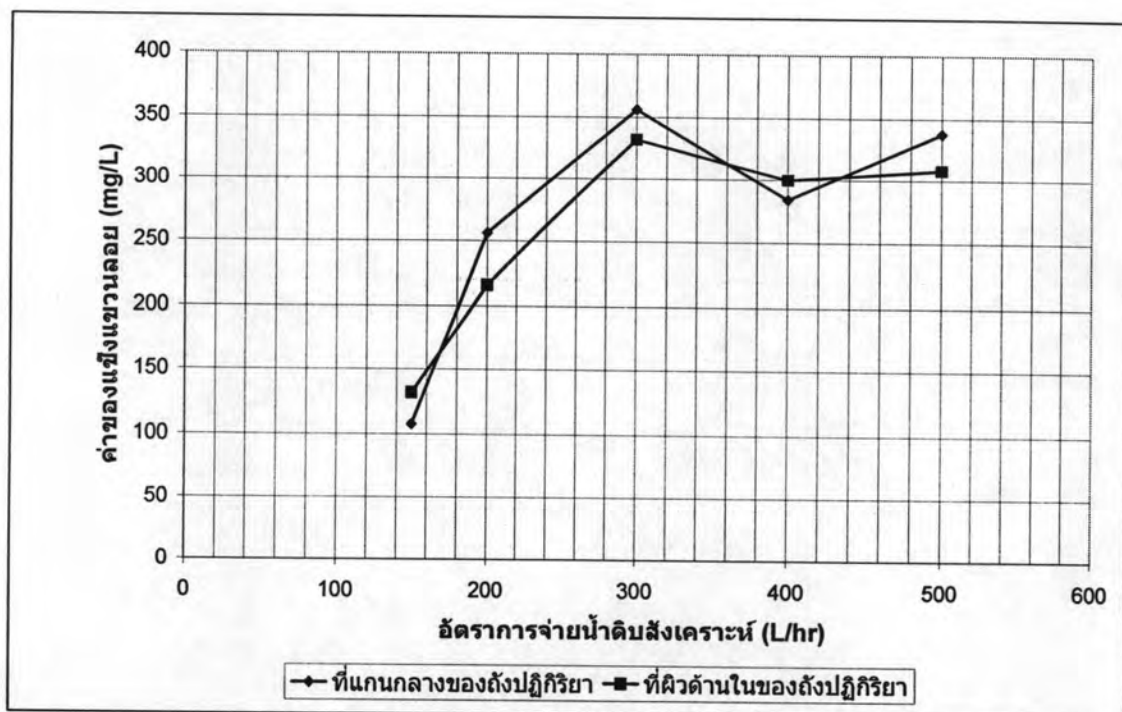
4.3.1.2.2 โคแอกกูแลนต์โพลีเมอร์ประจุลบและไม่มีประจุ AN910

วิธีการทดลองทำเช่นเดียวกับการทดลองตอนที่แล้วที่ใช้โคแอกกูแลนต์ FO107 นั่นคือมีการวัดค่าความขุ่นและของแข็งแขวนลอยที่บริเวณแกนกลางและผิวด้านในของถังปฏิกริยาไฮบริด ซึ่งผลการทดลองแสดงไว้ดังรูปที่ 4.22 และ 4.23

รูปที่ 4.22 ค่าความขุ่นของน้ำที่แกนกลางและผิวด้านในของถังปฏิกริยาด้วยโคแอกกูแลนต์ AN910

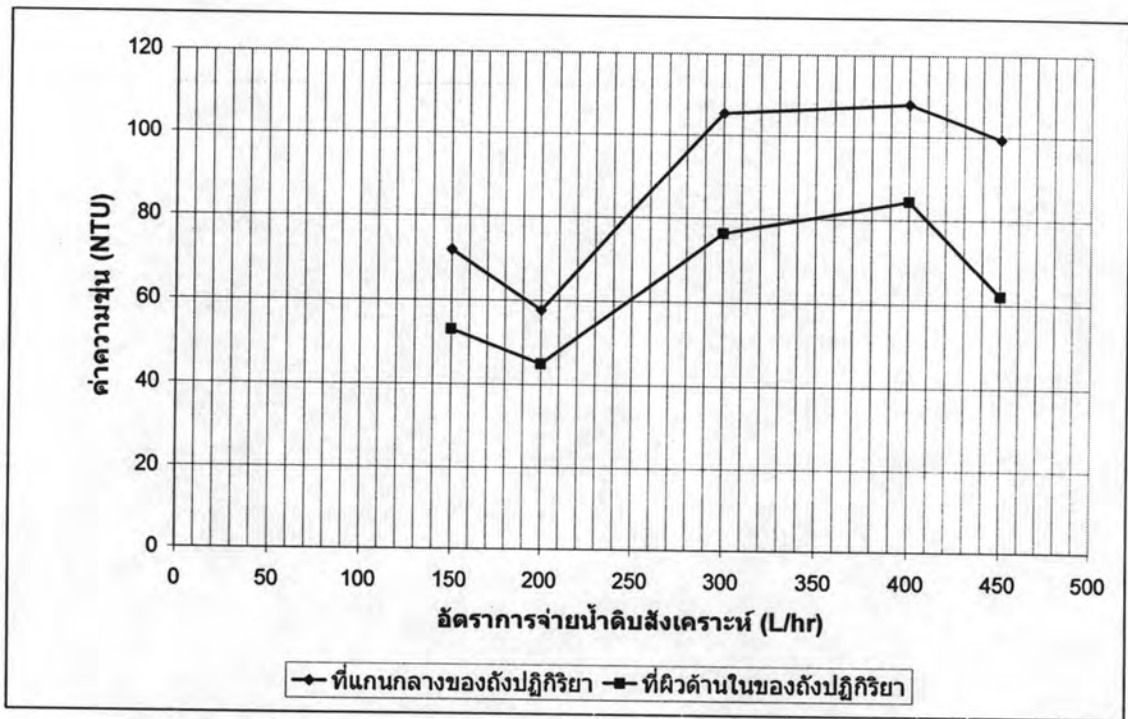
รูปที่ 4.23 ค่าของแข็งแขวนลอยที่บริเวณแกนกลางและผิวด้านในของถังปฏิกริยา
ด้วยโคแอกกูแลนต์ AN910

จากรูปที่ 4.22 พบว่าความแตกต่างของความขุ่นระหว่างบริเวณแกนกลางกับบริเวณผิวด้านในของถังปฏิกริยาแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดที่อัตราการไหล 300 ลิตรต่อชั่วโมง นั่นคือฟล็อกที่เกิดขึ้นแยกมารวมตัวกันที่บริเวณแกนกลางของถังปฏิกริยา อีกทั้งที่อัตราการไหลนี้ เกิดการไหลแบบหมุนวนขึ้นด้วย

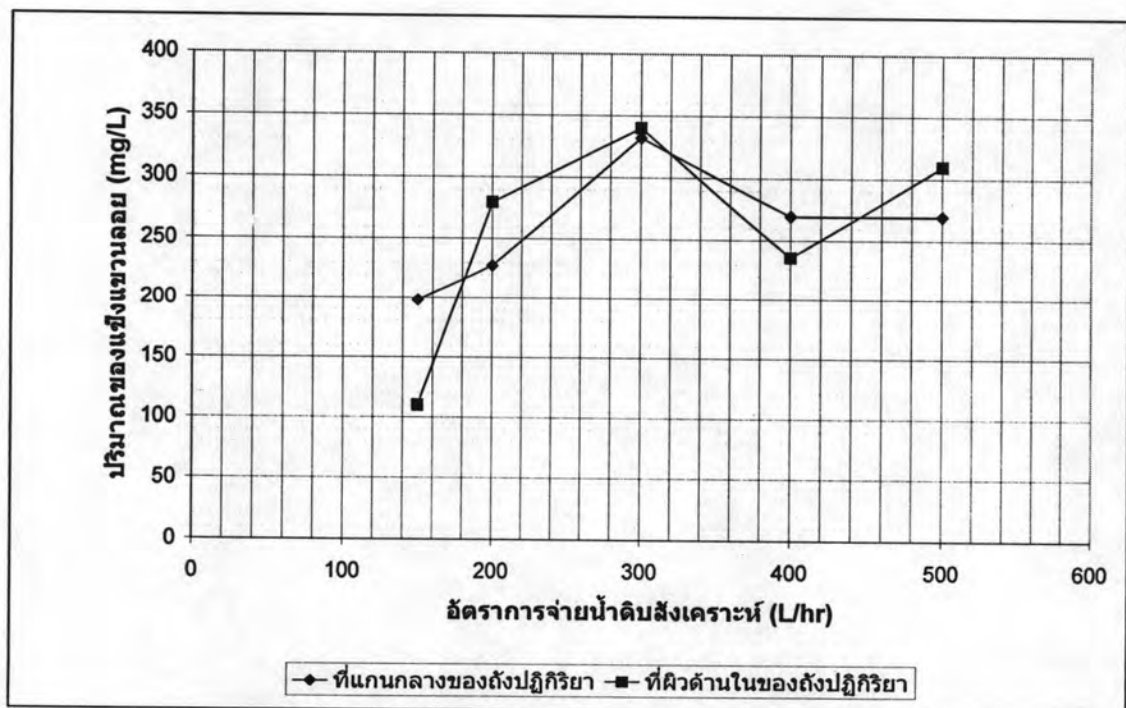
แต่เมื่อพิจารณารูปที่ 4.23 พบว่าค่าของแข็งแขวนลอยของทั้งสองบริเวณมีค่าใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่าเกิดการแยกระหว่างฟล็อกกับน้ำใสได้ด้วยการทดลองนี้

4.3.1.2.3 โคแอกกูแลนต์โพลีเมอร์ประจุลบและไม่มีประจุ AN934

ในการทดลองนี้ใช้วิธีดำเนินการทดลองเช่นเดียวกับโคแอกกูแลนต์สองชนิดแรก แต่เปลี่ยนสารโคแอกกูแลนต์เป็นชนิด AN934 ซึ่งผลการทดลองแสดงอยู่ในรูปที่ 4.24 และ 4.25

รูปที่ 4.24 ค่าความขุ่นของน้ำที่แกนกลางและผิวด้านในของถังปฏิกริยา
ด้วยโคแอกกูแลนต์ AN934

รูปที่ 4.25 ค่าของแข็งแขวนลอยที่บริเวณแกนกลางและผิวด้านในของถังปฏิกริยา
ด้วยโคแอกกูแลนต์ AN934

จากรูปที่ 4.24 ผลการทดลองมีแนวโน้มที่ดีนั่นคือ ความชุ่มบริเวณแกนกลางของถัง ปฏิริยาสูงกว่าบริเวณผิวด้านใน เมื่อหยุดดำเนินการแล้วพบว่าความชุ่มของน้ำต่ำลง โดยมีเปอร์เซ็นต์การลดความชุ่มสูงถึง 80 เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่าเกิดกระบวนการโคแอกกูเลชัน และฟลอกกูเลชันในการกำจัดความชุ่มออกจากน้ำได้ดี

แต่เมื่อพิจารณารูปที่ 4.25 พบว่าค่าของแข็งแขวนลอยของบริเวณทั้งสองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ผลซึ่งไม่สอดคล้องกันระหว่างค่าความชุ่มและปริมาณของแข็งแขวนลอยนี้ อาจเกิดจากข้อผิดพลาดในการวัดความชุ่ม เนื่องจากฟลอกที่เกิดรวมตัวกันมีขนาดใหญ่เกิดที่จะเป็น ตัวแทนค่าความชุ่มได้ จึงทำการวัดปริมาณของแข็งแขวนลอยเพื่อตรวจสอบ จากการทดลองนี้ แสดงให้เห็นว่า ปริมาณของแข็งแขวนลอยระหว่างแกนกลางและผิวด้านในของถังปฏิริยาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงยังไม่สามารถสรุปได้ว่าการแยกระหว่างฟลอกที่เกิดขึ้นกับส่วน น้ำใสได้

4.3.1.2.4 สรุปผลของโพลีเมอร์ทั้ง 3 ชนิดด้วยการไหลแบบต่อเนื่อง

จากผลการทดลองด้วยโคแอกกูแลนท์ทั้งสามชนิด แสดงให้เห็นว่าชนิดของสารโคแอกกูแลนท์ที่ไม่มีผลกระทบต่อลักษณะการเกิดฟลอก แต่สามารถทำให้เกิดกระบวนการโคแอกกูเลชัน และฟลอกกูเลชันได้ เพราะมีฟลอกเกิดขึ้นและเปอร์เซ็นต์การลดความชุ่มสูงเกินกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ เท่ากันทั้งสามชนิดในการทดลองแบบแบตช์ อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตของผู้ทำการวิจัยพบว่า ฟลอกที่เกิดขึ้นภายในถังปฏิริยาไฮบริดทรงกรวยนี้ ไม่รวมตัวเป็นฟลอกก้อนใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับถังปฏิริยาไฮบริดทรงกระบอก

สำหรับถังปฏิริยาไฮบริดแบบกรวยนี้ เกิดการไหลแบบหมุนวน (Vortex) ขึ้นได้ด้วยอัตราการไหลที่ 300 ลิตรต่อชั่วโมง และไม่เกิดปัญหาการไหลแบบหมุนวน เพราะไม่มีจุดเปลี่ยนเส้นผ่านศูนย์กลาง ในขณะที่ถังปฏิริยาไฮบริดทรงกระบอกเกิดการไหลแบบหมุนวนที่อัตราการไหล 400 ลิตรต่อชั่วโมง

การแยกระหว่างฟลอกกับส่วนน้ำใส สามารถเกิดขึ้นได้กับการทดลองแบบแบตช์เท่านั้น ยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยการดำเนินการแบบการไหลต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบว่าปริมาณฟลอกที่ลอยด้านบนของไซโคลนเมื่อหยุดดำเนินการลดน้อยลง เมื่ออัตราการจ่ายน้ำดิบสูงขึ้น

4.3.2 ผลของความดันภายในถังความดันที่ใช้ในระบบสร้างน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศ ต่อการเกิดฟลอกชนิดพิเศษด้วยกระบวนการไฮบริด

จากผลการทดลองในตอนที่ผ่านมา พบว่าในการทดลองแบบแบดซ์นั้น ปริมาณของตะกอนที่ลอยลดลงตามการเพิ่มของอัตราการไหล ซึ่งขัดแย้งกับหลักทางทฤษฎี เพราะเมื่ออัตราการไหลเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความเร็วแรงแย้มที่เพิ่มขึ้น และจะทำให้กระบวนการโคแอกกูเลชันและฟลอกกูเลชันดีขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นฟลอกชนิดพิเศษก็น่าจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพตามอัตราการไหลที่เพิ่มขึ้นด้วย จากผลการคำนวณที่ได้แสดงให้เห็นว่า เมื่อเพิ่มอัตราการไหลทำให้ปริมาณอากาศต่ออัตราการไหลทั้งหมดนั้นลดลง ทำให้ฟลอกที่เกิดขึ้นมีฟองอากาศแทรกไม่เพียงพอ ดังนั้นในการทดลองนี้จึงทำการศึกษาผลของความดันภายในถังความดันที่ใช้ในระบบสร้างน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศ

ในการทดลองส่วนนี้ควบคุมอัตราการไหลของน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศให้คงที่อยู่ที่ 36 ลิตรต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นอัตราการไหลสูงสุด สารโคแอกกูแลนท์ที่ใช้คือ FO107 ซึ่งเป็นสารโพลีเมอร์โคแอกกูแลนท์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดจากผลการทดลองตอนที่ 1 โดยควบคุมความเข้มข้นที่ออกจากถังปฏิกิริยาให้เท่ากันทุกการทดลองที่ 1 มิลลิกรัมต่อลิตร โดยการปรับอัตราการจ่ายสารโคแอกกูแลนท์ให้สอดคล้องกับอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบระหว่างอัตราการจ่ายน้ำดิบ 300 และ 400 ลิตรต่อชั่วโมง เนื่องจากที่อัตราการไหล 300 ลิตรต่อชั่วโมงเป็นอัตราการไหลที่เริ่มปรากฏการไหลแบบหมุนวน (Vortex flow) นั่นคือมีแนวโน้มที่จะสามารถแยกฟลอกชนิดพิเศษออกจากน้ำใสได้ และ 400 ลิตรต่อชั่วโมง เพื่อแสดงผลจากการเพิ่มอัตราการจ่ายน้ำดิบ และนำมาเปรียบเทียบกับอัตราการไหล 300 ลิตรต่อชั่วโมง แล้วทำการเปลี่ยนแปลงความดันภายในถังสร้างน้ำที่อิมตัวด้วยอากาศตั้งแต่ 2 ถึง 4 บาร์ สังเกตผลการทดลองหลังจากหยุดดำเนินการเพื่อดูลักษณะการลอยของฟลอก ซึ่งผลการทดลองแสดงดังในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการทดลองลักษณะการลอยของฟลอก ณ เวลาต่างๆหลังจากหยุดเดินระบบ

เวลาหลังหยุด เดินระบบ (นาที่)	อัตราการไหลของน้ำดิบสังเคราะห์ (ลิตรต่อชั่วโมง)	
	300	400
	ความดันในถังอัดความดัน 3.0 บาร์	
ที่เวลา 1 นาที่ ที่เวลา 3 นาที่ ที่เวลา 5 นาที่	ฟลอกแขวนลอยอยู่ในน้ำ ฟลอกเริ่มตกตะกอน ฟลอกตกตะกอนหมด	ฟลอกแขวนลอยอยู่ในน้ำ ฟลอกเริ่มตกตะกอน ฟลอกตกตะกอนหมด
	ความดันในถังอัดความดัน 3.5 บาร์	
ที่เวลา 1 นาที่ ที่เวลา 3 นาที่ ที่เวลา 5 นาที่	ฟลอกแขวนลอยอยู่ในน้ำ ฟลอกบางส่วนเริ่มลอยขึ้น และบางส่วนตกตะกอน ฟลอกบางส่วนลอยอยู่ด้านบน และบางส่วนตกตะกอน	ฟลอกแขวนลอยอยู่ในน้ำ ฟลอกบางส่วนเริ่มลอยขึ้น และบางส่วนตกตะกอน ฟลอกบางส่วนลอยอยู่ด้านบน และบางส่วนตกตะกอน
	ความดันในถังอัดความดัน 4.0 บาร์	
ที่เวลา 1 นาที่ ที่เวลา 3 นาที่ ที่เวลา 5 นาที่	ฟลอกแขวนลอยอยู่ในน้ำ ฟลอกเริ่มลอยขึ้นอย่างรวดเร็ว ฟลอกลอยขึ้นไปสะสมอยู่ด้านบน ทั้งหมด	ฟลอกแขวนลอยอยู่ในน้ำ ฟลอกเริ่มลอยขึ้นอย่างรวดเร็ว ฟลอกลอยขึ้นไปสะสมอยู่ด้านบน ทั้งหมด

ในการทดลองนี้พบว่า ลักษณะการลอยและจมของฟลอกที่เกิดขึ้นนั้น จะค่อยๆเกิดขึ้นตามเวลาที่ทำการสังเกต เนื่องจากมีบางสภาวะที่ฟลอกไม่ลอยขึ้นทันที แต่เมื่อเวลาผ่านไป 3 นาที ฟลอกจึงเริ่มลอยขึ้นหรือตกลงด้านล่าง ดังนั้นจึงทำการสังเกตผลการทดลองที่เวลาต่างๆกัน นั่นคือที่เวลา 1 นาที 3 นาที และ 5 นาทีตามลำดับ ซึ่งจากผลการทดลองในตารางที่ 4.13 พบว่าที่ความดัน 4 บาร์ทำให้ฟลอกลอยขึ้นด้านบนของถังปฏิกิริยาไฮบริดทั้งหมดด้วยอัตราการไหลทั้งสองค่า ซึ่งแตกต่างจากผลการทดลองด้วยถังปฏิกิริยาไฮบริดทรงกระบอกที่ความดันเดียวกัน ใช้ความดันที่

3.5 บาร์ สามารถลอยฟลอกขึ้นทั้งหมดได้ จากการทดลองนี้แสดงให้เห็นว่าความดันในถังอัดความดันส่งผลอย่างสำคัญต่อการสร้างฟลอกชนิดพิเศษ ในขณะที่อัตราการไหลที่เพิ่มขึ้นให้ผลการทดลองไม่ต่างกัน

4.3.3 ผลของการปรับเปลี่ยนขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าสู่ถังปฏิกริยาไฮบริด ต่อค่าความเร็วแกรเดียนท์และปรากฏการณ์ภายในถังปฏิกริยาไฮบริด

จากผลการทดลองในตอนที่ผ่านมา พบว่าเมื่ออัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์สูงขึ้น ทำให้เกิดการไหลแบบหมุนวนภายในถังปฏิกริยา แต่ยังไม่เกิดการแยกระหว่างฟลอกชนิดพิเศษที่เกิดขึ้นกับน้ำใส ในการทดลองนี้จึงทำการปรับเปลี่ยนลักษณะของถังปฏิกริยาเพื่อให้สามารถเพิ่มค่าความเร็วแกรเดียนท์สูงขึ้น โดยทำการลดขนาดของเส้นผ่านศูนย์กลางช่องจ่ายน้ำดิบเข้าสู่ถังปฏิกริยา

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบระหว่างขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.50 เซนติเมตร ซึ่งเป็นขนาดเดียวกันที่ใช้ทดลองกับถังปฏิกริยาไฮบริดแบบทรงกระบอก กับเส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 0.35 เซนติเมตร เพื่อเพิ่มค่าความเร็วแกรเดียนท์ให้สูงขึ้น และสร้างการหมุนวนภายในถังปฏิกริยาไฮบริด (Vortex flow) ให้แรงมากขึ้น

วิธีการคำนวณ ใช้สมการที่ 2.33 ซึ่งใช้หาค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่ความสูงใดๆของถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวย

$$G = \frac{Q \times \alpha \times n}{A_1(h \tan \theta + r)} \quad (2.33)$$

ตัวอย่างการคำนวณ

ที่อัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์	=	150	ลิตรต่อชั่วโมง
ที่ความสูงของถังปฏิกริยา	=	0.10	เมตร
ค่าคงที่ α	=	0.8	
ค่าคงที่ n	=	0.6	
ค่ารัศมีของถังปฏิกริยา r	=	0.025	เมตร
ค่า $\tan \theta$	=	$\frac{0.025}{1.20}$	
ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางช่องจ่ายน้ำเข้า	=	0.50	เซนติเมตร

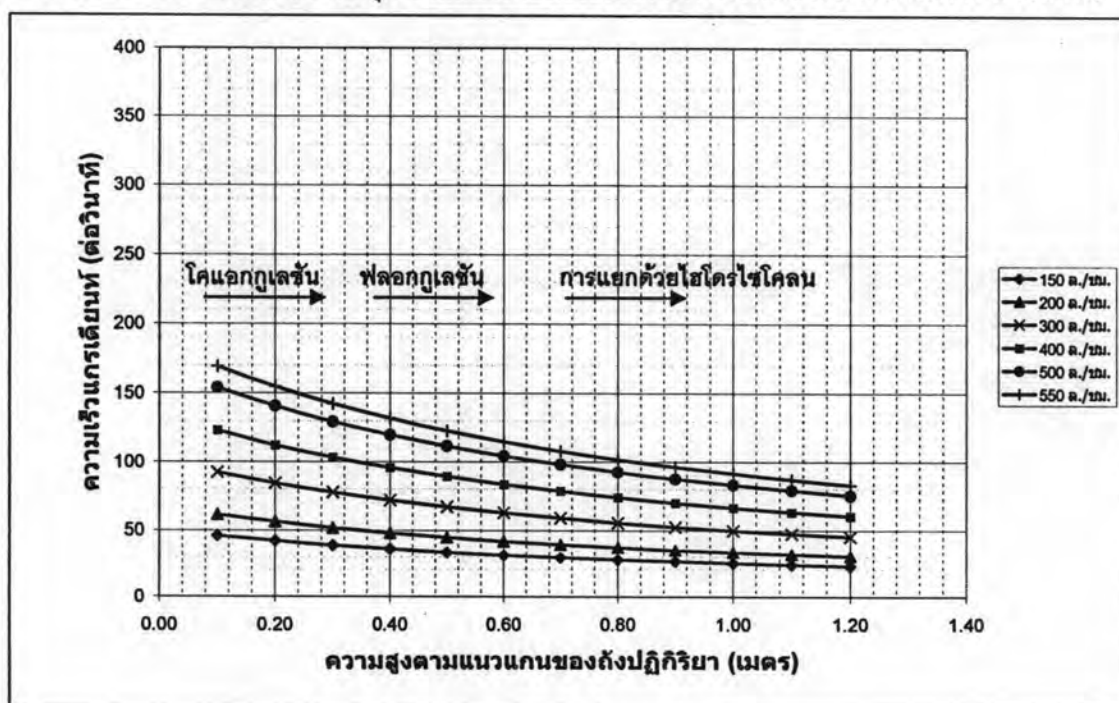
พื้นที่ช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้า = 1.96×10^{-5} ตารางเมตร
 ฉะนั้น ค่าความเร็วแกรเดียนท์

$$G = \frac{150L/hr \times 0.8 \times 0.6}{1.96 \times 10^{-5} m^2 (0.10m \times \frac{0.025}{1.20} + 0.02)}$$

ความเร็วแกรเดียนท์ที่ความสูง 0.10 เมตร = 46.20 ต่อวินาที

4.3.3.1 ผลการทดลองเมื่อใช้ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.50 เซนติเมตร

จากผลการคำนวณตามสมการดังกล่าว ทำให้ได้ค่าความเร็วแกรเดียนท์ดังที่แสดงดังรูปที่ 4.26 ทั้งนี้ค่าที่คำนวณในแต่ละจุด ได้แสดงรายละเอียดการคำนวณไว้ในภาคผนวก ค หัวข้อ ค.6

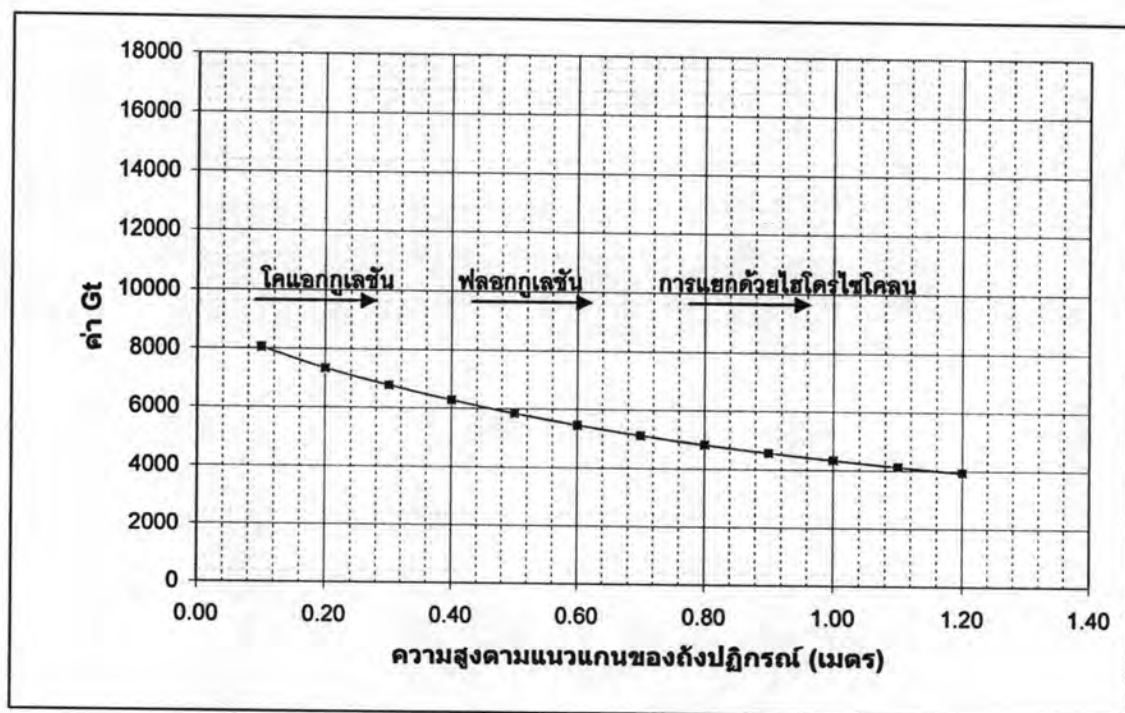
รูปที่ 4.26 ค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่เทียบกับความสูงของถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวยขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ 0.50 เซนติเมตร

ค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่คำนวณได้ มีค่าอยู่ระหว่าง 20 -170 ต่อวินาที ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าทางทฤษฎีแล้ว ค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการโคแอกกูแลนต์ควรไม่ต่ำกว่า 300 ต่อวินาที ในขณะที่ค่าที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการฟลอกกูเลชันควรอยู่ในช่วง 60-100 วินาที (มันสิน, 2542) ดังนั้นจากผลการคำนวณที่ได้แสดงให้เห็นว่า ช่วง

ความเร็วแกรเดียนท์จากช่องสำหรับจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ขนาด 0.50 เซนติเมตรยังไม่เพียงพอสำหรับกระบวนการโคแอกกูเลชัน ดังนั้นจึงทำการลดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเพื่อเพิ่มค่าความเร็วแกรเดียนท์ในการทดลองส่วนต่อไป

สำหรับบริเวณการเกิดกระบวนการต่างๆดังแสดงในรูปที่ 4.26 นั้น เป็นการประมาณขึ้นตามความสูงของถังปฏิริยาตามแนวคิดของปรากฏการณ์ที่คาดไว้ว่าจะเกิดขึ้น นั่นคือ ที่บริเวณตอนล่างของถังปฏิริยาจะเกิดกระบวนการโคแอกกูเลชัน และที่ความสูงขึ้นมาในตอนกลางตัวเรือนของถังปฏิริยาจะเกิดกระบวนการฟล็อกกูเลชัน และในบริเวณตอนบนของถังปฏิริยาจะเกิดการแยกอนุภาคด้วยการไหลแบบหมุนวนที่เกิดขึ้นภายใน อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ยังไม่ได้ศึกษาถึงสนามความเร็วของของไหลภายในถังปฏิริยา ทำให้ไม่สามารถคำนวณค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่ถูกต้องตามความสูงของถังปฏิริยาได้ จึงยังไม่สามารถระบุได้ชัดเจนและถูกต้องถึงกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อความสูงของถังปฏิริยา

นอกจากความเร็วแกรเดียนท์แล้ว ค่า Gt ก็ยังมีผลต่อการเกิดโคแอกกูเลชันและฟล็อกกูเลชันด้วย โดยที่ค่า Gt สำหรับการทดลองชุดนี้ แสดงอยู่ในรูปที่ 4.27

รูปที่ 4.27 ค่า Gt ที่ความสูงใดๆของถังปฏิริยาไฮบริดทรงกรวยด้วยขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เท่ากับ 0.50 เซนติเมตร

จากรูปที่ 4.27 ค่า G_t มีค่าเท่ากันทุกๆอัตราการใช้ เนื่องจาก เมื่ออัตราการใช้สูงขึ้น ทำให้เวลากักเก็บภายในถังปฏิกิริยาลดลง ดังนั้นผลคูณในเทอม G_t จึงเท่ากัน ค่า G_t ภายในถังปฏิกิริยาอยู่ในช่วง 4,000-8,000 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าทางทฤษฎี สำหรับกระบวนการโคแอกกูเลชัน ค่า G_t ควรอยู่ในช่วง 1,500 – 30,000 และสำหรับกระบวนการฟล็อกกูเลชัน ค่า G_t ควรอยู่ในช่วง 9,000 – 3,600,000 ซึ่งในงานวิจัยนี้ค่า t จะแปรตามค่าอัตราการใช้บำบัดสิ่งเคระหะห์ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 47-174 วินาที

ดังนั้นเมื่อพิจารณาในเทอมของ G_t แล้วพบว่า เส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 0.50 เซนติเมตร เหมาะสมสำหรับการเกิดกระบวนการโคแอกกูเลชันเพราะค่าความเร็วแกรเดียนท์อยู่ในช่วงตามค่าทางทฤษฎี แต่ยังไม่เพียงพอต่อกระบวนการฟล็อกกูเลชันเพราะค่า G_t ที่คำนวณได้ยังไม่อยู่ในช่วงของค่าทางทฤษฎี

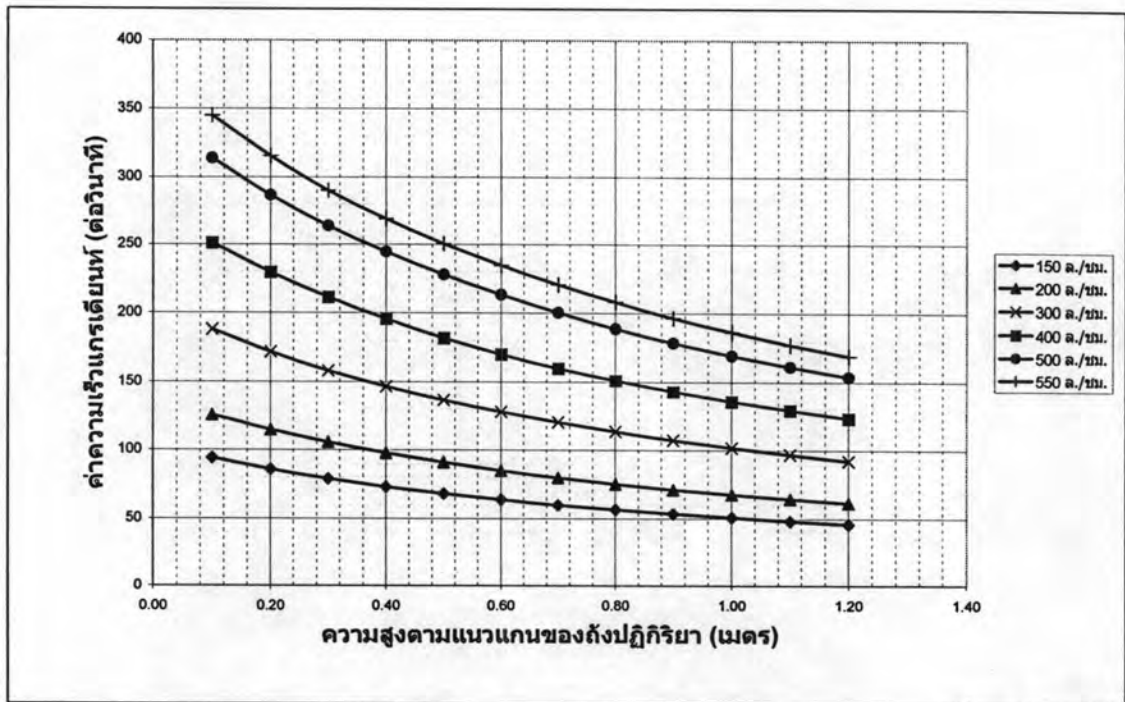
ดังนั้นจากสมการที่ 2.33 $G = \frac{Q \times \alpha \times n}{A_t (h \tan \theta + r)}$ ตัวแปรสำคัญที่สามารถเพิ่มความเร็วแกรเดียนท์ได้ก็คือ การลดพื้นที่หน้าตัดของช่องการจ่ายน้ำบำบัดสิ่งเคระหะห์ ซึ่งจะทำการคำนวณและเปรียบเทียบในหัวข้อถัดไป

4.3.3.2 ผลการทดลองเมื่อใช้ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.35 เซนติเมตร

เมื่อทำการคำนวณด้วยขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.35 เซนติเมตร ทำให้เกิดการไหลแบบหมุนวนที่อัตราการใช้เข้าเท่ากับ 200 ลิตรต่อชั่วโมง ซึ่งต่ำกว่าเมื่อใช้ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.50 เซนติเมตร ที่ทำให้เกิดการหมุนวนที่อัตราการใช้เข้าเท่ากับ 300 ลิตรต่อชั่วโมง เมื่อใช้การคำนวณตามสมการที่ 2.33

$$G = \frac{Q \times \alpha \times n}{A_t (h \tan \theta + r)} \quad (2.33)$$

ทำให้ได้ค่าความเร็วแกรเดียนท์ดังที่แสดงดังรูปที่ 4.28 และแสดงค่าที่คำนวณโดยละเอียดไว้ในภาคผนวก ค หัวข้อ ค.7

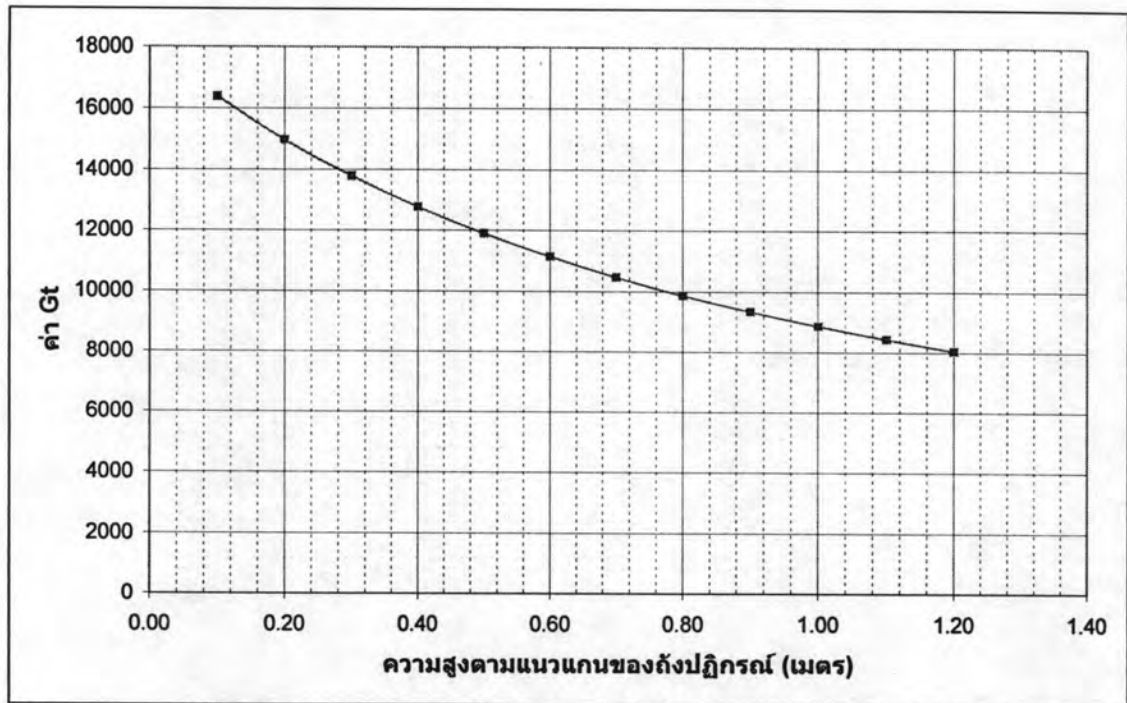

รูปที่ 4.28 ค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่ความสูงใดๆของถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวย
ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ 0.35 เซนติเมตร

ค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่คำนวณได้ สูงกว่าค่าที่ได้จากขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.50 เซนติเมตร และมีค่าอยู่ระหว่าง 94 - 380 ต่อวินาที ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าทางทฤษฎีแล้ว ค่าความเร็วแกรเดียนท์ที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการโคแอกกูแลนต์ควรไม่ต่ำกว่า 300 ต่อวินาที ถึง 1000 ต่อวินาที ในขณะที่ค่าที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการฟลอกกูเลชันควรอยู่ในช่วง 60-100 วินาที ดังนั้นจากผลการคำนวณที่ได้แสดงให้เห็นว่า ช่วงความเร็วแกรเดียนท์จากช่องสำหรับจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ขนาด 0.35 เซนติเมตร ด้วยอัตราการไหลที่สูงกว่า 400 ลิตรต่อชั่วโมงนั้นให้ค่าความเร็วแกรเดียนท์สูงถึงค่าที่ต้องการสำหรับกระบวนการโคแอกกูเลชัน

ในขณะที่อัตราการไหลต่ำกว่า 300 ลิตรต่อชั่วโมง ให้ค่าความเร็วแกรเดียนท์ยังไม่เพียงพอต่อกระบวนการโคแอกกูเลชันตลอดความสูงของถังปฏิกริยา แต่อย่างไรก็ตาม ผลการคำนวณแสดงให้เห็นชัดว่า การลดขนาดพื้นที่หน้าตัดของช่องจ่ายน้ำดิบเข้า สามารถเพิ่มความเร็วแกรเดียนท์ได้

เช่นเดียวกันกับหัวข้อที่ผ่านมา ค่า G_t ของชุดการทดลองนี้ แสดงอยู่ในรูปที่ 4.29

รูปที่ 4.29 ค่า Gt ที่ความสูงใดๆของถังปฏิกริยาไฮบริดด้วยขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เท่ากับ 0.35 เซนติเมตร

จากรูปที่ 4.29 ค่า Gt ภายในไซโคลนอยู่ในช่วง 8,050-16,000 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าทางทฤษฎี สำหรับกระบวนการโคแอกกูเลชัน ค่า Gt ควรอยู่ในช่วง 1,500 – 30,000 และสำหรับกระบวนการฟล็อกกูเลชัน ค่า Gt ควรอยู่ในช่วง 9,000 – 3,600,000 ซึ่งในการทดลองส่วนนี้ค่า t จะแปรตามค่าอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์ ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 47-174 วินาที

ดังนั้นเมื่อพิจารณาในเทอมของ Gt แล้วพบว่า เส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 0.35 เซนติเมตรเหมาะสมสำหรับการเกิดทั้งกระบวนการโคแอกกูเลชันและฟล็อกกูเลชัน

4.3.3.3 ผลของขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางต่อลักษณะการไหลแบบหมุนวนในถังปฏิกริยาไฮบริด

จากการสังเกตโดยผู้ทำวิจัย พบว่าลักษณะของการหมุนวนภายในถังปฏิกริยาไฮบริดชัดเจนขึ้น ด้วยขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.35 เซนติเมตร เพราะจากสมการที่ 2.33

$$G = \frac{Q \times \alpha \times n}{A_i (h \tan \theta + r)} \quad (2.33)$$

เมื่อลดพื้นที่หน้าตัดของช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าสู่ไซโคลน ทำให้ค่าความเร็วแกระเดียนท์เพิ่มสูงขึ้น และค่าความเร็วแกระเดียนท์เกี่ยวข้องกับความเร็วในแนวสัมผัสเส้นรอบวงของถังปฏิกริยาตามสมการที่ 2.27

$$G = \frac{\partial V_y}{\partial R} \quad (2.27)$$

และในทำนองเดียวกัน ความเร็วในแนวสัมผัสเส้นรอบวงเป็นองค์ประกอบความเร็วที่สำคัญภายในถังปฏิกริยาและทำให้เกิดการไหลแบบหมุนวนแรงขึ้น ซึ่งจะเป็ตัวการทำให้เกิดการแยกระหว่างฟลอกกับน้ำใสได้มากขึ้น แต่จากการทดลองก่อนหน้านี้นี้พบว่า เมื่ออัตราการไหลสูงขึ้น มีการไหลแบบหมุนวนมากขึ้น ยังไม่สามารถสร้างฟลอกชนิดพิเศษได้หมด และไม่เกิดการแยกระหว่างฟลอกกับน้ำใส แสดงว่ามีสาเหตุอื่นเกิดขึ้น จากการเพิ่มอัตราการจ่ายน้ำดิบเข้า

อย่างไรก็ตามในการเพิ่มค่า Gt ให้สูงเพียงพอตามค่าทฤษฎีนั้น สามารถทำได้โดยการเพิ่มเวลากักเก็บน้ำภายในถังปฏิกริยา (t) แต่วิธีการเพิ่มเวลากักเก็บน้ำคือการเพิ่มปริมาตรของถังปฏิกริยา แต่จุดประสงค์ของงานวิจัยนี้ทำการพัฒนาระบบการไฮบริดเพื่อทดแทนการใช้ถังปฏิกริยาขนาดใหญ่ ดังนั้นวิธีเพิ่มเวลากักเก็บโดยการเพิ่มปริมาตรจึงไม่ใช่วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4.3.4 พฤติกรรมของฟองอากาศภายในถังปฏิกริยาไฮบริด เมื่อเปลี่ยนแปลงอัตราการจ่ายน้ำประปาเข้าสู่ถังปฏิกริยาไฮบริด

จากผลการทดลองแบบเบตซ์ในหัวข้อ 4.2.1.1 เมื่อเพิ่มอัตราการไหลทำให้ปริมาณฟลอกที่ลอยขึ้นสู่ด้านบนของถังปฏิกริยาลดต่ำลง ซึ่งขัดแย้งกับหลักการทางจลศาสตร์ของน้ำ (Hydrodynamics) ไฮโดรไดนามิกส์คือ เมื่ออัตราการไหลสูงขึ้น น่าจะทำให้ค่าความเร็วแกระเดียนท์เพิ่ม ซึ่งส่งผลให้กระบวนการสร้างฟลอกมีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้นเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เกิดผลดังกล่าว ในการทดลองนี้จึงดำเนินการด้วยการใช้ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางช่องจ่ายน้ำดิบ 0.35 เซนติเมตร น้ำที่อิมตัวด้วยอากาศ และใช้น้ำประปาแทนการใช้สารแขวนลอยเบนโทไนต์ เพื่อให้สามารถสังเกตปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในถังปฏิกริยาไฮบริดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งผลการสังเกตการณ์เกิดการไหลแบบหมุนวนภายในถังปฏิกริยา สามารถสรุปได้ในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลของการเกิดการไหลแบบหมุนวนและลักษณะของฟองอากาศภายใน

อัตราการไหล (ลิตรต่อชั่วโมง)	การไหลแบบหมุนวน (Vortex flow)	ลักษณะของฟองอากาศภายในถังปฏิกริยาไฮบริด
150	ไม่มี	ไม่เกิดการรวมตัวกัน
200	ไม่มี	ไม่เกิดการรวมตัวกัน
300	มี	เกิดการรวมตัวกันเป็นฟองใหญ่ขึ้น
400	มี	เกิดการรวมตัวกันเป็นฟองใหญ่ขึ้น

จากตารางที่ 4.14 ที่อัตราการไหล 150 – 200 ลิตรต่อชั่วโมง ไม่เกิดการไหลแบบหมุนวน แสดงว่าความเร็วของน้ำภายในถังปฏิกริยาไฮบริดไม่สูงพอ แต่ในทางกลับกัน ฟองอากาศจากน้ำที่อิมิตัวด้วยอากาศไม่รวมตัวกัน ทำให้สามารถมองเห็นน้ำเป็นสีขาวขุ่นจากฟองอากาศเล็กๆภายใน ซึ่งลักษณะของฟองอากาศเช่นนี้ ทำให้การสร้างฟลอคชนิดพิเศษมีประสิทธิภาพมากขึ้นเนื่องจากฟองอากาศมีขนาดเล็กสามารถแทรกเข้าไปอยู่ภายในโครงสร้างของฟลอคที่เกิดขึ้นได้ และมีพื้นที่ผิวมาก

รูปที่ 4.30 แสดงลักษณะการรวมตัวของฟองอากาศเมื่ออัตราการไหลสูงขึ้น

เมื่อเพิ่มอัตราการไหลเป็น 300 – 400 ลิตรต่อชั่วโมง เกิดการไหลแบบหมุนวนตลอดความยาวในแนวแกนของไซโคลน แต่ในทางกลับกัน ฟองอากาศจากน้ำที่อึดตัวด้วยอากาศเกิดการรวมตัวกันจนมีขนาดใหญ่ ดังแสดงในรูปที่ 4.29

ผลการทดลองที่พบนี้ สามารถอธิบายได้ถึงสาเหตุที่ปริมาณฟลอกลอยด้านบนดังปฏิกิริยาไฮบริดลดลงเมื่ออัตราการไหลสูงขึ้น ความเร็วในการจ่ายเข้าสูงขึ้นซึ่งทำให้ค่าความเร็วแกระเดียนท์เหมาะสมต่อกระบวนการโคแอกกูเลชันและฟลอกกูเลชัน แต่ในทางกลับกันก็ทำให้ฟองอากาศรวมตัวกันเองมีขนาดใหญ่ขึ้น ทำให้ความสามารถในการแทรกเข้าไปในโครงสร้างฟลอกลดน้อยลง ฟลอกชนิดพิเศษจึงเกิดขึ้นได้น้อย ฟลอกที่เกิดขึ้นจึงเป็นฟลอกแบบธรรมดา ซึ่งไม่มีฟองอากาศแทรกอยู่ในโครงสร้าง ส่งผลให้ฟลอกดังกล่าวจึงยังคงมีความหนาแน่นสูงกว่าน้ำ ซึ่งสังเกตได้จากการตกตะกอนลงสู่ด้านล่างของถังปฏิกิริยาในการทดลองแบบแบตช์ที่อธิบายในข้างต้น ฟลอกที่มีความหนาแน่นสูงกว่าน้ำนี้ ไม่สามารถแยกให้มารวมที่บริเวณแกนกลางได้ด้วยการไหลแบบหมุนวน ตามหลักการแยกด้วยไฮโดรไซโคลน การไหลแบบหมุนวนด้านบนที่บริเวณแกนกลางไฮโดรไซโคลน ทำหน้าที่พาน้ำและอนุภาคแขวนลอยที่เล็กและ/หรือมีความหนาแน่นน้อยกว่าขึ้น (Svarovsky, 1984)

นอกจากนี้ ตามกฎของสโตก (Stoke's law) ดังแสดงในสมการที่ 2.4 ตัวแปร

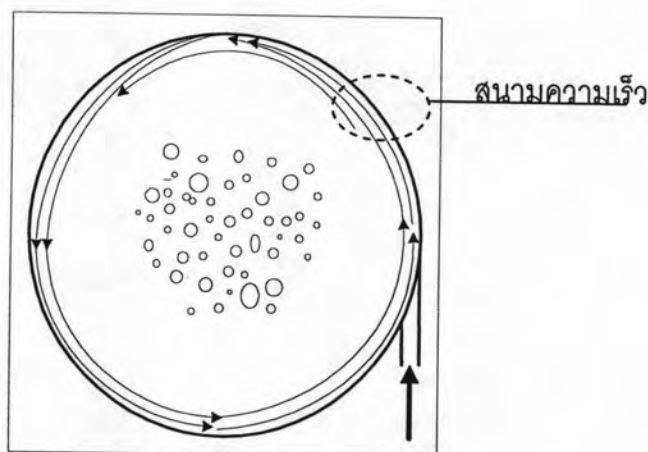
$$U = \frac{\Delta \rho d_p^2 \zeta}{18\mu} \quad (2.4)$$

ตัวแปร $\Delta \rho$ คือความแตกต่างระหว่างของผสม ซึ่งถ้าของผสมทั้งสองชนิดนั้นไม่มีความแตกต่างของความหนาแน่น จะไม่สามารถแยกได้ด้วยดังปฏิกิริยาไฮบริด ผลจากการทดลองนี้แสดงให้เห็นว่า การสร้างฟลอกชนิดพิเศษเพื่อให้มีความหนาแน่นต่ำกว่าน้ำจะทำได้ไม่ดึ้นัก ถ้ายังมีการรวมตัวกันของฟองอากาศเช่นนี้ เพราะฟองอากาศจะมีขนาดใหญ่เกินไปจนไม่สามารถแทรกเข้าไปอยู่ในโครงสร้างของฟลอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ในการสร้างปรากฏการณ์ที่คาดไว้ ควรจะสร้างฟลอกชนิดพิเศษที่มีฟองอากาศแทรกอยู่ภายใน โดยมีค่าความเร็วแกระเดียนท์จากอัตราการจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าให้เหมาะสมกับกระบวนการโคแอกกูเลชันและฟลอกกูเลชัน และในขณะเดียวกันควรสามารถสร้างการหมุนวนภายในให้เพียงพอที่จะสามารถแยกฟลอกออกจากส่วนน้ำใสได้ โดยไม่ทำให้เกิดการรวมตัวของฟองอากาศ

จากผลที่เกิดขึ้น สามารถอธิบายด้วยแนวคิดดังนี้ว่า เมื่อจ่ายน้ำเข้าสู่ถังปฏิกิริยาไฮบริด จะทำให้เกิดสนามความเร็วที่บริเวณผิวด้านในตัวถังปฏิกิริยา ซึ่งทำให้รวมฟองอากาศเข้าด้วยกันที่

อัตราการไหลสูงๆ ดังนั้นการลดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำดิบสังเคราะห์เข้าถือเป็นทางเลือกหนึ่ง เพื่อลดความหนาของสนามความเร็วที่เกิดภายใน และช่วยลดการรวมตัวกันเองของฟองอากาศ

รูปที่ 4.31 ภาพหน้าตัดของถึงปฏิกิริยาไฮบริดบริเวณด้านล่าง ซึ่งอธิบายลักษณะการเกิดสนามความเร็วที่ผิวด้านในของไซโคลน

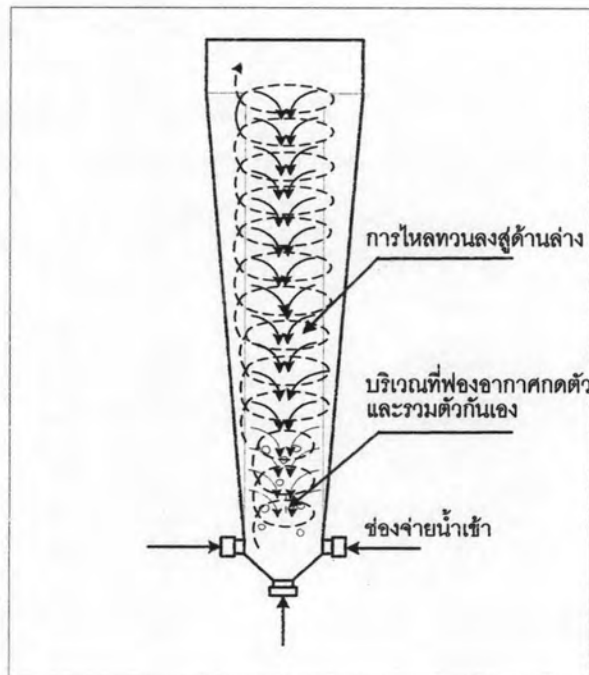
อย่างไรก็ตามแนวคิดที่แสดงไว้ดังรูปที่ 4.31 ควรมีการวิจัยเพิ่มเติม เพื่อศึกษาถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในถึงปฏิกิริยาอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้เกิดการรวมตัวของฟองอากาศและส่งผลให้เกิดฟลอกชนิดพิเศษนั้นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ควรศึกษาสนามความเร็วของการไหลที่เกิดขึ้นภายใน เพื่อให้รู้ลักษณะของเส้นความเร็วดังแสดงในรูปที่ 4.31 นั้นเอง และจะได้ปรับปรุงพัฒนางานวิจัยนี้ต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีอีกแนวคิดหนึ่งที่อาจช่วยอธิบายปรากฏการณ์รวมตัวของฟองอากาศบริเวณจุดจ่ายน้ำเข้าทั้งสามทางบริเวณตอนล่างของถึงปฏิกิริยา นั่นคือ เมื่อทำการเพิ่มอัตราการไหลเข้าให้สูงขึ้น ทำให้เกิดความเร็วการหมุนวนของน้ำสูงขึ้นตามไปด้วย โดยจากผลการสังเกตสามารถมองเห็นจุดศูนย์กลางการหมุนชัดเจน และมีลักษณะจมลงต่ำกว่าระดับผิวน้ำปกติ ดังแสดงในรูปที่ 4.32

รูปที่ 4.32 จุดศูนย์กลางการหมุนที่เกิดขึ้นเมื่อเพิ่มอัตราการไหลสูงขึ้น

จากผลการสังเกตดังกล่าว อาจสามารถอธิบายสาเหตุของการเกิดการรวมตัวกันของฟองอากาศได้ดังนี้คือ เมื่อเพิ่มอัตราการไหลสูงขึ้น น้ำที่หมุนวนจะมีความเร็วสูงขึ้นตามไปด้วย ทำให้เกิดการไหลทวนของน้ำมีทิศทางย้อนลงสู่ด้านล่างของถังปฏิบัติการ แรงกตจากการไหลทวนของน้ำนี้ ทำให้ฟองอากาศไม่สามารถลอยขึ้นสู่ด้านบนของถังได้ เมื่อฟองอากาศลอยวนอยู่บริเวณด้านล่างของถังปฏิบัติการ ทำให้เกิดการรวมตัวกันเองของฟองอากาศจนมีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายและแสดงไว้ในรูปที่ 4.33

รูปที่ 4.33 อธิบายปรากฏการณ์การไหลทวนลงสู่ด้านล่างของถังปฏิบัติการ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ W. Kraipech (Kraipech, 2005) ที่ศึกษาการมีผลกระทบต่อกันระหว่างอนุภาคที่อยู่ภายในไฮโดรไซโคลอน และผลกระทบระหว่างอนุภาคกับของไหลที่มีต่อกัน โดยกล่าวอธิบายว่ากฎของสโตคส์นั้น เป็นการคำนวณทางคณิตศาสตร์โดยที่ไม่ได้คำนึงถึง การเคลื่อนที่แบบบราวเนียน ลักษณะการไหลเข้าของของไหล ผลกระทบของอนุภาคที่มีต่อกันเอง การหมุนวนของอนุภาค และการไหลแบบแกว่งไปมา ในสมการของสโตคส์นั้น จะพิจารณาเฉพาะอนุภาคโดดเท่านั้น และความเร็วการตกตะกอนที่คำนวณ ไม่ได้รับผลกระทบจากอนุภาคอื่นๆ ในขณะที่ผลจากการศึกษานี้ อนุภาคที่เคลื่อนที่ไปที่ผนังของไฮโดรไซโคลอนในระหว่างการหมุนนั้น จะทำให้มีความเข้มข้นสูงขึ้นบริเวณผนัง และเกิดโอกาสที่จะกระทบกันมากขึ้น และเริ่มทำให้สนามความเร็วเปลี่ยนไป และพบว่า เมื่ออนุภาคขนาดใหญ่เคลื่อนที่ในของไหล จะเกิดแรงลากที่ทำให้อนุภาคขนาดเล็กเคลื่อนที่ตามไปด้วย ฉะนั้นจึงควรมีการคำนึงถึงการกระทบกันระหว่างอนุภาคด้วย

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ W. Kraipech เป็นการศึกษาผลกระทบระหว่างอนุภาคกับอนุภาค และอนุภาคกับของไหล อาจไม่สามารถใช้อธิบายผลการทดลองที่เกิดการรวมตัวกันของฟองอากาศได้ การอธิบายนี้จึงเป็นแนวคิดที่อนุมานขึ้นเท่านั้น

ดังนั้น การศึกษาเรื่องความเร็วภายในถังปฏิริยาไฮบริดจึงเป็นแนวคิดที่น่าสนใจ เพื่อนำไปอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและปรับปรุง ให้ระบบสามารถนำไปพัฒนาใช้ได้จริงกับงานทางด้านวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมต่อไป

4.3.5 ผลของการเปลี่ยนแปลงขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำดิบ สังเคราะห์ ที่มีต่อการรวมตัวกันของฟองอากาศภายในถังปฏิริยาไฮบริด

ในการทดลองนี้ทำการเปรียบเทียบระหว่างเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำเข้า ขนาด 0.35 และ 0.25 เซนติเมตร และสังเกตลักษณะของฟองอากาศภายในถังปฏิริยาไฮบริดในบริเวณช่องจ่ายน้ำเข้า

ผลการทดลองด้วยอัตราการไหลเดียวกัน ผลแสดงชัดเจนว่า ลักษณะการรวมตัวกันของฟองอากาศลดน้อยลงเมื่อลดขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของช่องจ่ายน้ำเข้า สามารถอธิบายได้ว่า ความหนาของสนามความเร็วลดลง ทำให้โอกาสที่ฟองอากาศจะรวมตัวกันน้อยลง

อีกทั้งในแง่ของความเร็วแกระเดียนท์ การลดขนาดหน้าตัดช่องทางจ่ายน้ำเข้า ทำให้ความเร็วแกระเดียนท์สูงขึ้นที่อัตราการไหลเดียวกัน ตามสมการ 2.33

$$G = \frac{Q \times \alpha \times n}{A_i (H \tan \theta + r)} \quad (2.33)$$

(สำหรับถังปฏิกริยาไฮบริดทรงกรวยแบบมีเส้นผ่านศูนย์กลางเพิ่มขึ้นตามแนวแกน) ทำให้การหมุนวนแรงขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้น จากผลการทดลองศึกษาผลกระทบจากตัวแปรทั้งหมด ควรพิจารณาการสร้างฟลอกชนิดพิเศษด้วยความเร็วแรงแย้มที่จากอัตราการจ่ายน้ำเข้าที่เหมาะสมเป็นอันดับแรก แล้วจึงสร้างการไหลแบบหมุนวนภายในถังปฏิกริยา เพื่อให้เกิดการแยกระหว่างฟลอกชนิดพิเศษกับน้ำใส ซึ่งจะกล่าวถึงแนวทางในการศึกษาต่อไปในบทที่ 5